

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	Περιεχόμενα	Σελίδα
	I Ανακοινώσεις	
	Συμβούλιο	
2001/C 12/01	Σχέδιο προγράμματος μέτρων για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των αποφάσεων επί αστικών και εμπορικών υποθέσεων	1
2001/C 12/02	Πρόγραμμα μέτρων για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των ποινικών αποφάσεων	10

I

(Ανακινώσεις)

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Σχέδιο προγράμματος μέτρων για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των αποφάσεων επί αστικών και εμπορικών υποθέσεων

(2001/C 12/01)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η συνθήκη του 'Αμστερνταμ εισάγει στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας έναν νέο τίτλο IV ο οποίος περιλαμβάνει συγκεκριμένες διατάξεις όσον αφορά τη δικαστική συνεργασία επί αστικών υποθέσεων.

Προκειμένου να δώσει ώθηση στη συνεργασία αυτή και να της καθορίσει σαφείς προσανατολισμούς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε της 15ης και 16ης Οκτωβρίου 1999 απεφάνθη ότι «μια βελτιωμένη αμοιβαία αναγνώριση δικαστικών αποφάσεων και η αναγκαία προσέγγιση των νομοθεσιών θα διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ των αρχών και τη δικαστική προστασία των ιδιωτών». Ενέκρινε την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης η οποία θα πρέπει να αποτελέσει «τον ακρογωνιαίο λίθο της δικαστικής συνεργασίας τόσο σε αστικά όσο και σε ποινικά θέματα εντός της Ένωσης».

'Όσον αφορά τις αστικές υποθέσεις, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υποστήριξε «την περαιτέρω μείωση των ενδιάμεσων μέτρων τα οποία ακόμη απαιτούνται για την αναγνώριση και εκτέλεση οιασδήποτε δικαστικής απόφασης στο κράτος στο οποίο ζητείται η εκτέλεση». «Ως πρώτο βήμα αυτές οι ενδιάμεσες διαδικασίες θα πρέπει να καταργηθούν όσον αφορά τους τίτλους που έχουν εκδοθεί για μικρές αστικές ή εμπορικές απαιτήσεις και ορισμένες δικαστικές αποφάσεις του οικογενειακού δικαίου (π.χ. αξιώσεις διατροφής και δικαίωμα επίσκεψης). Οι αποφάσεις αυτές θα πρέπει να αναγνωρίζονται αυτομάτως σε όλη την Ένωση χωρίς να υφίστανται ενδιάμεσες διαδικασίες ή λόγοι άρνησης εκτέλεσης. Αυτό θα μπορούσε να συνοδεύεται από την θέσπιση ελαχίστων προτύπων για συγκεκριμένες πτυχές της πολιτικής δικονομίας».

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή να θεσπίσουν έως το Δεκέμβριο του 2000 ένα πρόγραμμα μέτρων για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης και προσθέτει ότι «με το πρόγραμμα αυτό θα πρέπει να ξεκινήσουν εργασίες για τον ευρωπαϊκό εκτελεστό τίτλο καθώς και για τις πτυχές του δικονομικού δικαίου για τις οποίες θεωρούνται αναγκαίες κοινές ελάχιστες προδιαγραφές προκειμένου να διευκολυνθεί η εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης, με σεβασμό των θεμελιωδών αρχών του δικαίου των κρατών μελών».

Μεταξύ των κρατών μελών, η σύμβαση των Βρυξελλών της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 καθορίζει τους κανόνες σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Η σύμβαση αυτή, η οποία τροποποιήθηκε πολλές φορές κατά την προσχώρηση νέων κρατών στην Κοινότητα (1), πρόκειται σήμερα να μετατραπεί σε κανονισμό (2).

(1) Ενοποιημένο κείμενο της σύμβασης των Βρυξελλών δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων — ΕΕ C 27 της 26ης Ιανουαρίου 1998.

(2) Εφεξής θα αναφέρεται συμβατικά η έκφραση: κανονισμός «Βρυξέλλες I».

Στο ενεργητικό της Κοινότητας πρέπει να εγγραφούν και άλλα σημαντικά επιτεύγματα: ο κανονισμός που αποκαλείται «Βρυξέλλες II», περί της διεθνούς δικαιοδοσίας, αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων στον τομέα των γαμικών σχέσεων και της γονικής μέριμνας έναντι των κοινών τέκνων των συζύγων και ο κανονισμός περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας⁽¹⁾.

Η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των αστικών και εμπορικών αποφάσεων δεν είναι συνεπώς νέα μεταξύ των κρατών μελών. Εντούτοις, η εφαρμογή της είχε μέχρι σήμερα περιορισμένη εμβέλεια για δύο κυρίως λόγους. Ο πρώτος λόγος είναι ότι πολλοί τομείς του ιδιωτικού δικαίου αποκλείονται από τα ισχύοντα νομοθετήματα, όπως π.χ. οι οικογενειακές καταστάσεις που γεννώνται από σχέσεις εκτός γάμου, οι γαμικές διαφορές και οι κληρονομικές σχέσεις.

Ο δεύτερος λόγος οφείλεται στο γεγονός ότι τα υπάρχοντα κείμενα αφήνουν να διατηρούνται ορισμένα εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των αποφάσεων της δικαιοσύνης. Οι ενδιάμεσες διαδικασίες οι οποίες επιτρέπουν να εκτελεσθεί σε άλλο κράτος μέλος μία απόφαση που εξεδόθη σε ένα κράτος μέλος κρίνονται ακόμη υπερβολικά δεσμευτικές. Κατ' αυτόν τον τρόπο, παρά τις αλλαγές και τις απλουστεύσεις που επιφέρει στον τομέα της αναγνώρισης και της εκτέλεσης των αποφάσεων, ο μελλοντικός κανονισμός Βρυξέλλες I δεν καταργεί όλα τα εμπόδια για μία απρόσκοπτη κυκλοφορία των αποφάσεων στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Από τη συζήτηση που οργανώθηκε για το θέμα αυτό κατά το ανεπίσημο Συμβούλιο ΔΕΥ της Μασσαλίας στις 28 και 29 Ιουλίου 2000 προέκυψαν ορισμένοι προσανατολισμοί.

Στο παρόν πρόγραμμα μέτρων καθορίζονται οι στόχοι και τα στάδια για τις εργασίες που θα αναληφθούν στα πλαίσια της Ένωσης κατά τα προσεχή έτη προκειμένου να εφαρμοστεί η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης. Υποστηρίζεται η υιοθέτηση μέτρων τα οποία θα διευκολύνουν, τόσο τη δραστηριότητα των οικονομικών φορέων, όσο και την καθημερινή ζωή των πολιτών.

Το πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνει μέτρα τα οποία αφορούν την αναγνώριση και την εκτέλεση σε ένα κράτος μέλος των αποφάσεων που έχουν ληφθεί σε ένα άλλο κράτος μέλος, γεγονός το οποίο προϋποθέτει να έχουν εκδοθεί εναρμονισμένοι κανόνες δικαιοδοσίας όπως έχει ήδη γίνει στη σύμβαση των Βρυξελλών και στον κανονισμό Βρυξέλλες II. Ουδόλως προδικάζει τις εργασίες που θα αναληφθούν σε άλλους τομείς της δικαστικής συνεργασίας επί αστικών θεμάτων, ιδιαίτερα στον τομέα της σύγκρουσης των δικαίων. Τα μέτρα σχετικά με την εναρμόνιση των κανόνων σύγκρουσης των δικαίων τα οποία μπορούν ενίοτε να καταχωρηθούν στα ίδια νομοθετήματα μ' αυτά που αφορούν τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων, συμβάλουν πράγματι στη διευκόλυνση της αμοιβαίας αναγνώρισης των αποφάσεων.

Κατά την εφαρμογή των προτεινόμενων μέτρων θα ληφθούν υπόψη νομοθετήματα τα οποία έχουν εκδοθεί καθώς και τρέχουσες εργασίες σε άλλα διεθνή πλαίσια.

Η διαδικασία που εγκρίθηκε για την κατάρτιση του προγράμματος αναλύεται ως εξής:

- εντοπισμός των τομέων στους οποίους πρέπει να σημειωθεί πρόοδος,
- καθορισμός του χαρακτήρα, των λεπτομερειών και της εμβέλειας της προόδου που πρέπει να σημειωθεί,
- καθορισμός των σταδίων της προόδου που πρέπει να σημειωθεί.

I. ΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΟΙΒΑΙΑΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Η σύμβαση των Βρυξελλών του 1968 είναι το βασικό νομοθέτημα. Καλύπτει όλους τους τομείς του αστικού και εμπορικού δικαίου, εκτός από εκείνους που αποκλείονται ρητώς από την εφαρμογή της, και οι οποίοι απαριθμούνται περιοριστικά από το κείμενο αυτό: προσωπική κατάσταση και ικανότητα των φυσικών προσώπων, γαμικές σχέσεις, κληρονομικές σχέσεις· πτωχεύσεις· κοινω-

νική ασφάλιση· διατησία. Ο μελλοντικός κανονισμός Βρυξέλλες I, ο οποίος θα αντικαταστήσει τη σύμβαση του 1968, δεν θα τροποποιήσει το εν λόγω πεδίο εφαρμογής.

Τα συμπληρωματικά νομοθετήματα: οι τομείς που αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής της σύμβασης των Βρυξελλών δεν καλύπτονται ακόμη όλοι από τα νομοθετήματα που συμπληρώνουν το σύνολο των διατάξεων το οποίο θεσπίστηκε το 1968.

⁽¹⁾ Κανονισμοί (ΕΚ) αριθ. 1347/2000 και (ΕΚ) αριθ. 1346/2000 του Συμβουλίου της 29ης Μαΐου 2000 (ΕΕ L 160 της 30.6.2000).

Ο κανονισμός Βρυξέλλες II, της 29ης Μαΐου 2000, εφαρμόζεται στις αστικές διαδικασίες σχετικά με το διαζύγιο, το δικαστικό χωρισμό ή την ακύρωση του γάμου των συζύγων, καθώς και στις αστικές διαδικασίες σχετικά με τη γονική μέριμνα έναντι των κοινών τέκνων των συζύγων συνεπεία των αναφερομένων στο προηγούμενο σημείο διαδικασιών που αφορούν τις γαμικές σχέσεις.

Κατά συνέπεια, δεν σχετίζονται και εξακολουθούν να εξαιρούνται από κάθε νομοθέτημα εφαρμοστέο μεταξύ των κρατών μελών:

- ορισμένες πτυχές της αντιδικίας του διαζυγίου ή του δικαστικού χωρισμού οι οποίες δεν καλύπτονται από τον κανονισμό Βρυξέλλες II (ιδιαίτερα οι αποφάσεις σχετικά με τη γονική ευθύνη που τροποποιούν τις αποφάσεις οι οποίες ελήφθησαν κατά την απόφαση διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού),
- οι οικογενειακές καταστάσεις που δημιουργούνται από άλλες εκτός του γάμου σχέσεις (φυσική οικογένεια),
- οι γαμικές σχέσεις,
- οι διαθήκες και η κληρονομική διαδοχή.

Ο κανονισμός της 29ης Μαΐου 2000 περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας εφαρμόζεται στις συλλογικές διαδικασίες που βασίζονται στην αφερεγγυότητα του οφειλέτη και έχουν ως συνέπεια την μερική πτωχευτική απαλλοτρίωση του οφειλέτη καθώς και τον διορισμό συνδίκου⁽¹⁾.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

A. ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΚΟΜΗ ΑΠΟ ΤΑ ΥΠΑΡΧΟΝΤΑ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ

Είναι αναγκαία η πρόδος κυρίως στον τομέα του οικογενειακού δικαίου. Θα καταρτιστούν νομοθετήματα στους ακόλουθους δύο τομείς προτεραιότητας:

1. Διεθνής δικαιοδοσία, αναγνώριση και εκτέλεση των αποφάσεων στον τομέα της λύσης του καθεστώτος που διέπει τις γαμικές σχέσεις, των περιουσιακών συνεπειών του χωρισμού των εκτός γάμου ζευγαριών και της κληρονομικής διαδοχής

Οι γαμικές σχέσεις και η κληρονομική διαδοχή περιλαμβάνονταν ήδη στις προτεραιότητες του σχεδίου δράσης της Βιέννης (Δεκέμβριος 1998). Τα οικονομικά αποτελέσματα των αποφάσεων που λαμβάνονται κατά την αποδυνάμωση ή λύση του δεσμού του γάμου ζώντων των συζύγων, ή κατόπιν θανάτου ενός εξ αυτών, παρουσιάζουν, προφανώς, μείζον ενδιαφέρον για την υλοποίηση του ευρωπαϊκού δικαστικού χώρου. Στα πλαίσια αυτά, ενδέχεται να πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των γαμικών σχέσεων και της κληρονομικής διαδοχής για την κατάρτιση νομοθετημάτων. Εν

προκειμένου, θα εξεταστεί η σχέση που υπάρχει στα δίκαια των κρατών μελών μεταξύ των γαμικών σχέσεων και της κληρονομικής διαδοχής.

Θα εξεταστεί επίσης το θέμα των περιουσιακών συνεπειών του χωρισμού των εκτός γάμου ζευγαριών, ώστε να μελετηθούν όλες οι περιουσιακές πτυχές του οικογενειακού δικαίου.

2. Διεθνής δικαιοδοσία, αναγνώριση και εκτέλεση των αποφάσεων στον τομέα της γονικής μέριμνας και άλλων μη περιουσιακών πτυχών του χωρισμού των ζευγαριών

α) Οικογενειακές καταστάσεις που γεννώνται από άλλες εκτός του γάμου σχέσεις

Εν προκειμένω πρόκειται για τη συμπλήρωση του τομέα του κανονισμού Βρυξέλλες II, ώστε να ληφθεί υπόψη μια κοινωνική πραγματικότητα: τα ζευγάρια σχηματίζονται όλο και συχνότερα εκτός κάθε δεσμού γάμου και αυξάνεται σημαντικά ο αριθμός των τέκνων που γεννώνται εκτός γάμου.

Προκειμένου να ληφθεί υπόψη αυτή η νέα κοινωνική πραγματικότητα, το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού Βρυξέλλες II πρέπει να επεκταθεί ενδεχομένως με χωριστό νομοθέτημα, ιδιαίτερα στις αποφάσεις που αφορούν την άσκηση της γονικής μέριμνας έναντι των τέκνων του εκτός γάμου ζευγαριού.

β) Αποφάσεις για τη γονική μέριμνα εκτός των αποφάσεων οι οποίες ελήφθησαν κατά το διαζύγιο ή το χωρισμό

Οι διατάξεις του κανονισμού Βρυξέλλες II αφορούν μόνον τις αποφάσεις που λαμβάνονται κατά τις διαδικασίες που αφορούν τις γαμικές σχέσεις. Δεδομένης της συχνότητας και της σημασίας των αποφάσεων που λαμβάνονται μεταγενέστερα, και οι οποίες μπορούν να τροποποιήσουν τους όρους άσκησης της γονικής μέριμνας, οι οποίοι καθορίζονται στις αποφάσεις που λαμβάνονται κατά το διαζύγιο ή το χωρισμό, είναι απαραίτητο να υπαχθούν στους κανόνες της δικαιοδοσίας, αναγνώρισης και εκτέλεσης που περιλαμβάνονται στον κανονισμό Βρυξέλλες II. Η εξέλιξη αυτή πρέπει να αφορά τόσο τις αποφάσεις σχετικά με τα εντός γάμου ζευγάρια, όσο και τις αποφάσεις που λαμβάνονται στα πλαίσια του χωρισμού των εκτός γάμου ζευγαριών.

Στους νέους τομείς οι οποίοι δεν καλύπτονται σήμερα από κανένα νομοθέτημα, θα ήταν χρήσιμο να εξεταστεί η κατάσταση του εσωτερικού δικαίου των κρατών μελών καθώς και τα ισχύοντα διεθνή νομοθετήματα, προκειμένου να υπολογιστεί η εμβέλεια που θα πρέπει να δοθεί στα νομοθετήματα που πρόκειται να καταρτιστούν.

B. ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΗΔΗ ΑΠΟ ΤΑ ΙΣΧΥΟΝΤΑ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΑ

Εν προκειμένω, πρόκειται για τη βελτίωση της λειτουργίας των υπαρχόντων μηχανισμών, με τη μείωση ή κατάργηση των εμποδίων για την ελεύθερη κυκλοφορία των αποφάσεων της δικαιοσύνης. Τα συμπεράσματα του Τάμπερε αναφέρονται γενικότερα σε όλες τις

(1) Εξαιρούνται οι διαδικασίες αφερεγγυότητας που αφορούν τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις και τα πιστωτικά ιδρύματα, τις εταιρίες επενδύσεων που κατέχουν κεφάλαια ή κινητές αξίες τρίτων, καθώς και οι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων.

«αστικές υποθέσεις», αλλά υπογραμμίζουν επίσης ότι, κατ' αρχήν, πρέπει να καταργηθούν αυτές οι ενδιάμεσες διαδικασίες για τις αξιώσεις μικρής σημασίας στον τομέα του δικαίου των καταναλωτών ή στον εμπορικό τομέα, καθώς και για ορισμένες αποφάσεις που αφορούν διαφορές σχετικές με το οικογενειακό δίκαιο (π.χ. οι αξιώσεις διατροφής και τα δικαιώματα προσωπικής επικοινωνίας με τα τέκνα).

Ο στόχος επομένως είναι δύο τομείς: το οικογενειακό δίκαιο αφενός, και ιδιαίτερα το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας με τα τέκνα και οι αξιώσεις διατροφής, και αφετέρου το εμπορικό δίκαιο και το δίκαιο των καταναλωτών. Οι τομείς αυτοί, συνεπώς, ορίζονται ως έχοντες προτεραιότητα.

1. Δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας με τα τέκνα

Υπήρξε ήδη σχετική πρωτοβουλία από την Γαλλία. Έχει ως στόχο την κατάργηση της διαδικασίας κηρύξεως της εκτελεστότητας για την διασυνοριακή άσκηση του δικαιώματος προσωπικής επικοινωνίας με τα τέκνα που απορρέει από απόφαση υπαγόμενη στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού Βρυξέλλες II.

2. Αξιώσεις διατροφής

Το θέμα αυτό, το οποίο αναφέρεται ρητώς στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε, ενδιαφέρει άμεσα, όπως και το προηγούμενο, την καθημερινή ζωή των πολιτών. Πράγματι, η εγγύηση της αποτελεσματικής και ταχείας είσπραξης των αξιώσεων διατροφής είναι ουσιαστικής σημασίας για την ευημερία μεγάλου αριθμού απόμων στην Ευρώπη, χωρίς αυτό να προϋποθέτει αναγκαστικά την κατάρτιση χωριστού νομοθετήματος. Για τους δικαιούχους διατροφής ισχύουν ήδη οι διατάξεις της σύμβασης των Βρυξελλών και του μελλοντικού κανονισμού Βρυξέλλες I, αλλά θα πρέπει επίσης, εγκαίρως, να ισχύσει γι' αυτούς και η κατάργηση της διαδικασίας κηρύξεως της εκτελεστότητας, γεγονός που θα καταστήσει αποτελεσματικότερα τα μέσα τα οποία διαθέτουν για να καταστήσουν σεβαστά τα δικαιώματά τους.

3. Μη αμφισβητούμενες απαιτήσεις

Η κατάργηση της διαδικασίας κηρύξεως της εκτελεστότητας για τις μη αμφισβητούμενες απαιτήσεις πρέπει να περιληφθεί στις προτεραιότητες της Κοινότητας.

Το περιεχόμενο της έννοιας των μη αμφισβητούμενων απαιτήσεων, θα διευκρινιστεί όταν θα καθοριστούν τα όρια των νομοθετημάτων που θα καταρτιστούν κατ' εφαρμογή του προγράμματος· αυτή τη στιγμή, η έννοια αυτή καλύπτει, γενικότερα, τις καταστάσεις στις οποίες ένας πιστωτής έχει αποκτήσει εκτελεστό τίτλο κατά του οφειλέτη, και υπό τον όρο ότι ο οφειλέτης αποδεδειγμένα δεν έχει αμφισβητήσει τη φύση ή το μέγεθος της οφειλής του.

Το ότι μια διαδικασία κηρύξεως της εκτελεστότητας μπορεί να επιβραδύνει την εκτέλεση αποφάσεων που αφορούν μη αμφισβητούμενες απαιτήσεις εμπεριέχει αντίφαση. Το γεγονός αυτό δικαιολογεί πλήρως το ότι ο τομέας αυτός είναι ένας από τους πρώτους στους οποίους πρέπει να καταργηθεί η διαδικασία κηρύξεως της εκτελεστότητας. Η ταχεία είσπραξη των οφειλών συνιστά απόλυτη ανάγκη για το εμπόριο και αντιπροσωπεύει μόνιμο μέλημα των οικονομικών κύκλων που ενδιαφέρονται για την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

4. Διαφορές μικρής σημασίας

Η έννοια των διαφορών μικρής σημασίας στην οποία αναφέρεται το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε καλύπτει διάφορες καταστάσεις ποικίλης σημασίας, βάσει των οποίων εφαρμόζονται διαφορετικές διαδικασίες, ανάλογα με τα κράτη μέλη. Οι εργασίες για την απλούστευση και την επίσπευση της εκδίκασης των διασυνοριακών διαφορών που αφορούν αξιώσεις μικρής σημασίας, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Τάμπερε, θα έχουν επίσης ως αποτέλεσμα, μέσω της θέσπισης κοινών ειδικών δικονομικών κανόνων ή ελάχιστων κανόνων, να διευκολυνθεί η αναγνώριση και η εκτέλεση των αποφάσεων⁽¹⁾.

II. ΟΙ ΒΑΘΜΟΙ ΤΗΣ ΑΜΟΙΒΑΙΑΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Οι σημερινοί βαθμοί της αμοιβαίας αναγνώρισης

Όσον αφορά τους τομείς που δεν καλύπτονται από τα υπάρχοντα νομοθετήματα, η αναγνώριση και η εκτέλεση των αλλοδαπών αποφάσεων υπάγονται στο δίκαιο του κράτους στο οποίο ζητείται η εκτέλεση, καθώς και στις διεθνείς διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες που ισχύουν στον τομέα αυτό.

Στους τομείς που ήδη καλύπτονται από τα υπάρχοντα νομοθετήματα, διακρίνονται δύο βαθμοί:

Ο πρώτος βαθμός περιλαμβάνεται σήμερα ακόμη στη σύμβαση των Βρυξελλών του 1968, καθώς και στον κανονισμό Βρυξέλλες II: αυτόματη αναγνώριση, εκτός σε περιπτώσεις αμφισβήτησης· δήλωση εκτελεστικού χαρακτήρα (exequatur) που λαμβάνεται κατόπιν αίτησως, με δυνατότητα απόρριψης της αίτησης για έναν από τους λόγους που απαριθμούνται περιοριστικά στο εφαρμοστέο εν προκειμένω νομοθέτημα. Πρόκειται λοιπόν για διαδικασία κηρύξεως της εκτελεστότητας λιγότερο πολύπλοκη από εκείνη που απορρέει γενικά από την εφαρμογή του εθνικού δικαίου.

Ο δεύτερος βαθμός προκύπτει από τις εργασίες αναθεώρησης των συμβάσεων Βρυξελλών και Λουγκάνο και θα εφαρμοστεί μετά την έκδοση του κανονισμού Βρυξέλλες I, ο οποίος θα αντικαταστήσει τη σύμβαση των Βρυξελλών του 1968: υπάρχει σημαντική ελάττωση της διαδικασίας έκδοσης της δήλωσης εκτελεστικού χαρακτήρα· εκδίδεται μετά την ολοκλήρωση ορισμένων διατυπώσεων και μπορεί να αμφισβητηθεί από τον άλλο διάδικο μόνον σε δεύτερη φάση (σύστημα της αντιστροφής της διαφοράς). Αυτή η απλουστευμένη κήρυξη εκτελεστότητας θα εφαρμόζεται σε όλες τις υποθέσεις που καλύπτονται από τη σημερινή σύμβαση των Βρυξελλών του 1968, καθώς και στις διαδικασίες αφερεγγυότητας που καλύπτονται από τον κανονισμό της 29ης Μαΐου 2000.

⁽¹⁾ Η Επιτροπή προετοιμάζει μελέτη συγκριτικού δικαίου στον τομέα αυτό, βάσει ερωτηματολογίου που θα απευθύνει στα κράτη μέλη.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Επίτευξη νέων βαθμών στην αμοιβαία αναγνώριση

Α. ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΑΜΕΣΑ ΤΗΝ ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

1. Τομείς που δεν καλύπτονται από τα υπάρχοντα νομοθετήματα

Οι τομείς αυτοί θα πρέπει να φθάσουν σύμφωνα με μια προοδευτική μέθοδο, στο βαθμό που φθάνει σήμερα ο κανονισμός Βρυξέλλες ΙΙ, πριν φθάσουν στο βαθμό του μελλοντικού κανονισμού Βρυξέλλες Ι, και κατόπιν να τον υπερβούν. Θα είναι, ωστόσο, δυνατόν, σε ορισμένες περιπτώσεις, να υπάρξει άμεση πρόσβαση σε νέους βαθμούς αμοιβαίας αναγνώρισης, χωρίς ενδιάμεσο στάδιο.

2. Τομείς που ήδη καλύπτονται από τα υπάρχοντα νομοθετήματα

Θα πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη πρόοδος στους τομείς αυτούς βάσει δύο σειρών μέτρων:

α) *Πρώτη σειρά μέτρων:* να μειωθούν περισσότερο τα ενδιάμεσα μέτρα και να ενισχυθούν στο κράτος στο οποίο ζητείται η εκτέλεση τα αποτελέσματα των αποφάσεων που λαμβάνονται στο κράτος προέλευσης.

i) Ο περιορισμός των λόγων βάσει των οποίων μπορεί να αμφισβητηθεί η αμοιβαία αναγνώριση ή η εκτέλεση αλλοδαπής απόφασης (κατάργηση, π.χ., του λόγου που βασίζεται στη δημόσια τάξη, λαμβάνοντας υπόψη περιπτώσεις στις οποίες ο λόγος αυτός χρησιμοποιείται σήμερα από τα δικαστήρια των κρατών μελών).

ii) Η θέσπιση της προσωρινής εκτέλεσης: να ληφθούν μέτρα ώστε η απόφαση η οποία, στη χώρα στην οποία ζητείται η εκτέλεση, επιτρέπει την εκτέλεση, να είναι αμέσως προσωρινώς εκτελεστή, παρά την ενδεχόμενη άσκηση ενδίκων μέσων.

Η εξέλιξη αυτή προϋποθέτει τροποποίηση του άρθρου 47 παράγραφος 3 του σχεδίου κανονισμού Βρυξέλλες Ι (άρθρο 39 εδάφιο 1 της σύμβασης των Βρυξελλών).

iii) Η θέσπιση ασφαλιστικών μέτρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα επιτρέψει σε μια απόφαση που εκδίδεται σε κράτος μέλος να εμπεριέχει την άδεια να ληφθούν στο σύνολο του εδάφους της Ένωσης συντηρητικά μέτρα επί των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη.

Η δυνατότητα αυτή, η οποία δεν προσφέρεται σήμερα από το σχέδιο κανονισμού Βρυξέλλες Ι, θα επέτρεπε π.χ. σε ένα πρόσωπο το οποίο έχει επιτύχει απόφαση κατά του οφειλέτη του σε ένα κράτος μέλος, να επιβάλει αμέσως πάγωμα της περιουσίας του εν λόγω οφειλέτη,

ως ασφαλιστικό μέτρο, σε ένα άλλο κράτος μέλος, χωρίς να προσφύγει σε καμία άλλη συμπληρωματική διαδικασία στην περίπτωση όπου ο οφειλέτης αμφισβητήσει την είσπραξη της απαίτησής του. Τα μέτρα αυτά ουδόλως θίγουν τον ακατάσχετο χαρακτήρα ορισμένων περιουσιακών στοιχείων που απορρέει από το εσωτερικό δίκαιο.

iv) Η βελτίωση των τραπεζικών κατασχέσεων, π.χ. με τη θέσπιση μιας ευρωπαϊκής κατάσχεσης των τραπεζικών περιουσιακών στοιχείων: απόφαση κηρυχθείσα εκτελεστή στο κράτος μέλος προέλευσης θα έπρεπε να επιτρέπει τη συντηρητική κατάσχεση των τραπεζικών περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη σε όλα τα κράτη μέλη, χωρίς κήρυξη εκτελεστότητας και αυτοδικαίως. Η απόφαση θα καθίσταται εκτελεστή στη χώρα της κατάσχεσης, τουλάχιστον για τις ανάγκες αυτής της τελευταίας, σε περίπτωση που ο οφειλέτης δεν ασκήσει ένδικο μέσο.

β) *Δεύτερη σειρά μέτρων:* η κατάργηση των ενδιάμεσων μέτρων

Η ανεπιφύλακτη κατάργηση κάθε ελέγχου του δικαστή του κράτους στο οποίο ζητείται η εκτέλεση επί της αλλοδαπής απόφασης επιτρέπει σε εθνικό τίτλο να κυκλοφορεί ελεύθερα στα πλαίσια της Κοινότητας. Αυτός ο εθνικός τίτλος θεωρείται, σε κάθε κράτος στο οποίο ζητείται η εκτέλεση, ως απόφαση που εκδόθηκε σε αυτό το κράτος.

Σε άλλους τομείς, η κατάργηση της κήρυξης της εκτελεστότητας θα μπορούσε να σημαίνει τη θέσπιση ενός πραγματικού ευρωπαϊκού εκτελεστού τίτλου που εκδίδεται μετά το πέρας μιας ειδικής, ενιαίας ή εναρμονισμένης διαδικασίας⁽¹⁾, η οποία καθορίζεται στα πλαίσια της Κοινότητας.

Β. ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΤΗΣ ΑΜΟΙΒΑΙΑΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ

1. Ελάχιστοι κανόνες για ορισμένες πτυχές της πολιτικής δικονομίας

Μπορεί ενίοτε να είναι αναγκαίο, και μάλιστα αναπόφευκτο, να θεσπιστούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο ορισμένοι διαδικαστικοί κανόνες, οι οποίοι θα αποτελέσουν τις ελάχιστες κοινές εγγυήσεις για την ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των δικαστικών συστημάτων των κρατών μελών. Οι εγγυήσεις αυτές θα επιτρέψουν ιδίως να διασφαλιστεί η αυστηρή τήρηση των απαιτήσεων για μια αμερόληπτη δική σύμφωνα με την ευρωπαϊκή σύμβαση για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών.

⁽¹⁾ Θα μπορούσε να είναι, είτε μια ενιαία διαδικασία, που θεσπίζεται από κανονισμό, είτε μια εναρμονισμένη διαδικασία που θεσπίζεται από κάθε κράτος μέλος κατ' εφαρμογήν οδηγίας.

Για κάθε προτεινόμενο μέτρο, θα εξεταστεί το θέμα της κατάρτισης ορισμένων από τις ελάχιστες αυτές εγγυήσεις, προκειμένου να καθοριστεί η χρησιμότητα και ο ρόλος τους. Σε ορισμένους τομείς, και πιο συγκεκριμένα όταν εξετάζεται το ενδεχόμενο κατάρτισης του *exequatur*, η κατάρτιση αυτών των ελάχιστων εγγυήσεων θα αποτελέσει προαπαιτούμενο της επιθυμητής προόδου.

Εάν η κατάρτιση των ελάχιστων εγγυήσεων αποδειχθεί ανεπαρκής, οι εργασίες πρέπει να κατευθυνθούν προς μια ορισμένη εναρμόνιση των διαδικασιών.

Προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι θεμελιώδεις αρχές του δικαίου που αναγνωρίζονται από τα κράτη μέλη, τα μέτρα για την κατάρτιση των ελάχιστων εγγυήσεων ή για μια ορισμένη εναρμόνιση των διαδικασιών θα αναζητηθούν ιδιαίτερος όσον αφορά την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων για τη γονική μέριμνα (συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων σχετικά με το δικαίωμα επικοινωνίας με τα τέκνα). Στα πλαίσια αυτά θα εξεταστούν ιδιαίτερος τα θέματα που αφορούν το να ληφθεί υπόψη το υπέρτατο συμφέρον του τέκνου, καθώς και η θέση του τέκνου στη διαδικασία.

Προκειμένου να αυξηθεί η ασφάλεια, η αποτελεσματικότητα και η ταχύτητα της επίδοσης και κοινοποίησης των δικαστικών πράξεων, οι οποίες αποτελούν προφανώς ένα από τα θεμέλια της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ εθνικών δικαστικών συστημάτων, θα μελετηθεί η εναρμόνιση των εφαρμοστέων εν προκειμένω κανόνων, ή η κατάρτιση ελάχιστων κανόνων.

Καθιστώντας τους διαδίκους ικανούς να προβάλουν τα επιχειρήματά τους σε συνθήκες που αναγνωρίζονται ως έγκυρες από όλα τα κράτη μέλη, ενισχύεται, από την αρχή, η εμπιστοσύνη προς την ορθή απονομή της δικαιοσύνης και καθίσταται συνεπώς ευκολότερο, αργότερα, να καταργηθεί κάθε έλεγχος.

Μια τέτοια εξέλιξη θα λαμβάνει δεόντως υπόψη την πρόοδο που έχει ήδη επιτευχθεί από την έναρξη ισχύος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1348/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, για την επίδοση και κοινοποίηση στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.

2. Αποτελεσματικότητα των μέτρων που επιτρέπουν τη βελτίωση της εκτέλεσης των αποφάσεων

Μια άλλη σειρά συνοδευτικών μέτρων συνίσταται στην αναζήτηση μιας μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας εκτέλεσης των αποφάσεων της δικαιοσύνης που εκδίδονται σε άλλο κράτος μέλος στο κράτος στο οποίο ζητείται η εκτέλεση.

Ορισμένα από τα μέτρα αυτά θα μπορούσαν να αφορούν, πιο συγκεκριμένα, τα περιουσιακά στοιχεία των οφειλετών. Η εκτέλεση των αποφάσεων της δικαιοσύνης στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα μπορούσε πράγματι να καταστεί ευκολότερη εάν υπήρχε τρόπος να γίνεται γνωστή με ακρίβεια η οικονομική κατάσταση των οφειλετών. Συνεπώς, θα μπορούσαν να ληφθούν μέτρα για τον ακριβή προσδιορισμό των περιουσιακών στοιχείων ενός οφειλέτη που βρίσκονται στο έδαφος των κρατών μελών.

Κατά την επεξεργασία μέτρων τέτοιου χαρακτήρα, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι συνέπειες που θα μπορούσαν να έχουν όσον αφορά την προστασία των στοιχείων και τον εμπιστευτικό χαρακτήρα ορισμένων πληροφοριών, όπως προβλέπεται από το εσωτερικό δίκαιο των κρατών μελών ή από το διεθνές δίκαιο.

3. Βελτίωση της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις συνολικά

Αποτελούν επίσης συνοδευτικά μέτρα τα μέτρα τα οποία επιτρέπουν να ενταχθεί η εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ένα ευνοϊκό πλαίσιο, δηλαδή στο πλαίσιο μιας καλύτερης συνεργασίας μεταξύ των δικαστικών αρχών των κρατών μελών.

Εν προκειμένω, η θέσπιση ενός ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις πρέπει να περιληφθεί στο πρόγραμμα των μέτρων, ως συνοδευτικό μέτρο⁽¹⁾.

Πρέπει επίσης να αναφερθεί η εκπόνηση ενός νομοτεθήματος που θα επιτρέπει την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών στον τομέα της συλλογής αποδεικτικών στοιχείων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις⁽²⁾.

Προς το σκοπό αυτό, η ανάπτυξη μέτρων που θα επιτρέπουν στους πολίτες μια ευκολότερη πρόσβαση στη δικαιοσύνη αποτελεί τμήμα του προγράμματος των μέτρων. Στα πλαίσια αυτά, θα ληφθεί υπόψη η συνέχεια που θα δοθεί στην Πράσινη Βίβλο για τη νομική συνδρομή που υπέβαλε η Επιτροπή το Φεβρουάριο 2000 προκειμένου να αναληφθούν πρωτοβουλίες στον τομέα της δικαστικής συνδρομής σε διασυνοριακές υποθέσεις.

Εξάλλου, η καλύτερη ενημέρωση του κοινού σχετικά με τους κανόνες που εφαρμόζονται στον τομέα της αμοιβαίας αναγνώρισης είναι ιδιαίτερα χρήσιμη⁽³⁾.

Τέλος, η εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης θα μπορούσε να διευκολυνθεί από την εναρμόνιση των κανόνων της σύγκρουσης των δικαίων.

III. ΣΤΑΔΙΑ

ΜΕΘΟΔΟΣ

Εξακολουθεί να είναι δύσκολος ο καθορισμός καταληκτικών προθεσμιών για τις εργασίες που πρέπει να πραγματοποιηθούν στα πλαίσια της Κοινότητας: τα αυστηρά χρονοδιαγράμματα είναι μάταια, οι πολύ απομακρυσμένες προθεσμίες αποθαρρύνουν τα κράτη. Χρειάζεται προσέγγιση κατά στάδια, χωρίς τον καθορισμό ακριβών ημερομηνιών, αλλά λαμβάνοντας υπόψη ορισμένες σημαντικές κατευθυντήριες αρχές.

(1) Στις 25 Σεπτεμβρίου 2000 η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση απόφασης για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.

(2) Η Γερμανία υπέβαλε σχέδιο κανονισμού στον τομέα αυτό.

(3) Διατάξεις για την ενημέρωση του κοινού περιλαμβάνονται στην πρόταση της Επιτροπής για τη δημιουργία του ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.

1. Το πρόγραμμα εφαρμόζεται από την έκδοση του κανονισμού Βρυξέλλες I, ο οποίος αποτελεί το βασικό νομοθέτημα στον τομέα της αμοιβαίας αναγνώρισης,
2. Το πρόγραμμα διακρίνει τους εξής τέσσερις τομείς δράσης:
  - τους τομείς αστικού και εμπορικού δικαίου που καλύπτονται από τον κανονισμό Βρυξέλλες I,
  - τους τομείς οικογενειακού δικαίου που καλύπτονται από τον κανονισμό Βρυξελλών II, καθώς και τις οικογενειακές καταστάσεις που γεννώνται από άλλες εκτός του γάμου σχέσεις,
  - τις γαμικές σχέσεις και τις περιουσιακές συνέπειες του χωρισμού των εκτός γάμου ζευγαριών,
  - τις διαθήκες και την κληρονομική διαδοχή.
3. Σε κάθε τομέα καθορίζονται στάδια, προκειμένου να σημειωθεί σταδιακή πρόοδος. Ένα στάδιο αρχίζει όταν ολοκληρωθεί το προηγούμενο, τουλάχιστον ως προς την ουσία του περιεχομένου του (συμφωνία του Συμβουλίου, π.χ. σχετικά με ένα νομοθέτημα, ακόμη και αν η επίσημη έκδοση δεν έχει μεσολαβήσει για τεχνικούς λόγους). ωστόσο, η απαίτηση αυτή δεν πρέπει να απαγορεύει την ταχύτερη πρόοδο σε ορισμένα θέματα.
4. Μπορούν να αναληφθούν συγχρόνως διάφορες πρωτοβουλίες σε διάφορους τομείς.
5. Τα συνοδευτικά μέτρα που αναφέρονται στο πρόγραμμα, λαμβάνονται κάθε φορά που καθίσταται αναγκαίο, σε όλους τους τομείς και σε όλα τα στάδια υλοποίησης του προγράμματος.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

A. ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ I

1ο στάδιο

- Ευρωπαϊκός εκτελεστός τίτλος για τις μη αμφισβητούμενες απαιτήσεις.
- Απλούστευση και επιτάχυνση της ρύθμισης των διασυνοριακών διαφορών μικρής σημασίας.
- Κατάργηση της διαδικασίας κηρύξεως της εκτελεστότητας για τις αξιώσεις διατροφής.

2ο στάδιο

Αναθεώρηση του κανονισμού Βρυξέλλες I:

- Ενσωμάτωση των προηγούμενων μεταβολών.
- Επέκταση της κατάργησης του exequatur.

- Μέτρα για την ενίσχυση στο κράτος, στο οποίο ζητείται η εκτέλεση, των συνεπειών των αποφάσεων που λαμβάνονται στο κράτος προέλευσης (προσωρινή εκτέλεση, ασφαλιστικά μέτρα, περιλαμβανομένης της κατάσχεσης των τραπεζικών περιουσιακών στοιχείων).

3ο στάδιο

Κατάργηση του exequatur στους τομείς που καλύπτονται από τον κανονισμό Βρυξέλλες I.

B. ΤΟΜΕΑΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ II ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΓΕΝΝΩΝΤΑΙ ΑΠΟ ΑΛΛΕΣ, ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ, ΣΧΕΣΕΙΣ) (1)

1ο στάδιο

- Κατάργηση του exequatur για τις αποφάσεις που αφορούν το δικαίωμα επικοινωνίας των γονέων με τα τέκνα (2).
- Νομοθέτημα σχετικό με τις οικογενειακές καταστάσεις που γεννώνται από άλλες, εκτός του γάμου, σχέσεις: έγκριση των μηχανισμών του κανονισμού Βρυξέλλες II. Μπορεί να πρόκειται για νέο νομοθέτημα ή για αναθεώρηση του κανονισμού Βρυξέλλες II, με την επέκταση του πεδίου εφαρμογής του.
- Επέκταση του πεδίου εφαρμογής του ή των προηγούμενων εκδοθέντων νομοθετημάτων στις αποφάσεις που τροποποιούν τους όρους άσκησης της γονικής μέριμνας οι οποίες καθορίζονται στις αποφάσεις που λαμβάνονται κατά το διαζύγιο ή το χωρισμό.

2ο στάδιο

Για κάθε προηγούμενος εκδοθέν νομοθέτημα:

- εφαρμογή απλουστευμένων διαδικασιών αναγνώρισης και εκτέλεσης του κανονισμού Βρυξέλλες I,
- μέτρα για την ενίσχυση στο κράτος, στο οποίο ζητείται η εκτέλεση, των συνεπειών των αποφάσεων που λαμβάνονται στο κράτος προέλευσης (προσωρινή εκτέλεση και ασφαλιστικά μέτρα).

3ο στάδιο

Κατάργηση του exequatur για τους τομείς που καλύπτονται από τον κανονισμό Βρυξέλλες II και για τις οικογενειακές καταστάσεις που γεννώνται από άλλες, εκτός του γάμου, σχέσεις.

(1) Διευκρινίζεται ότι όσον αφορά τα μέτρα σχετικά με τις αποφάσεις για τη γονική μέριμνα (συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων για το δικαίωμα επικοινωνίας με τα τέκνα) πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα συνοδευτικά μέτρα που αναφέρονται στο σημείο II.B.1) και αφορούν το να λαμβάνεται υπόψη το υπέρτατο συμφέρον του τέκνου, καθώς και η θέση του τέκνου στη διαδικασία.

(2) Πρωτοβουλία που έχει ήδη αναλάβει η Γαλλία.

Γ. ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΕΙ ΤΙΣ ΓΑΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΚΤΟΣ ΓΑΜΟΥ ΖΕΥΓΑΡΙΩΝ

1ο στάδιο

Κατάρτιση ενός ή περισσότερων νομοθετημάτων για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων στον τομέα της λύσης του καθεστώτος που διέπει τις γαμικές σχέσεις και των περιουσιακών συνεπειών του χωρισμού των εκτός γάμου ζευγαριών: έγκριση των μηχανισμών του κανονισμού Βρυξέλλες II.

2ο στάδιο

Αναθεώρηση του ή των νομοθετημάτων που καταρτίστηκαν κατά το πρώτο στάδιο:

- εφαρμογή απλουστευμένων διαδικασιών αναγνώρισης και εκτέλεσης του κανονισμού Βρυξέλλες I,
- μέτρα για την ενίσχυση στο κράτος, στο οποίο ζητείται η εκτέλεση, των συνεπειών των αποφάσεων που λαμβάνονται στο κράτος προέλευσης (προσωρινή εκτέλεση και ασφαλιστικά μέτρα).

3ο στάδιο

Κατάργηση του exequatur για του τομείς που καλύπτονται από τα καταρτισθέντα νομοθετήματα.

Δ. ΔΙΑΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΔΟΧΗ

1ο στάδιο

Κατάρτιση νομοθετήματος για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση των αποφάσεων στον τομέα των διαθηκών και της κληρονομικής διαδοχής: έγκριση των μηχανισμών του κανονισμού Βρυξέλλες II.

2ο στάδιο

Αναθεώρηση του νομοθετήματος που καταρτίστηκε κατά το πρώτο στάδιο:

- εφαρμογή των απλουστευμένων διαδικασιών αναγνώρισης και εκτέλεσης του κανονισμού Βρυξέλλες I,
- μέτρα για την ενίσχυση στο κράτος, στο οποίο ζητείται η εκτέλεση, των συνεπειών των αποφάσεων που λαμβάνονται στο κράτος προέλευσης (προσωρινή εκτέλεση και ασφαλιστικά μέτρα).

3ο στάδιο

Κατάργηση του exequatur για τους τομείς που καλύπτονται από το καταρτισθέν νομοθέτημα.

Ε. ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Προτάθηκαν ήδη δύο μέτρα: η έγκρισή τους είναι αναγκαία από την έναρξη του προγράμματος:

- Νομοθέτημα για την συλλογή των αποδεικτικών στοιχείων.
- Δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις.

Εξάλλου, για κάθε τομέα του προγράμματος, και σε κάθε στάδιο, θα μπορούσαν να προταθούν τα ακόλουθα συνοδευτικά μέτρα:

- Ελάχιστοι κανόνες πολιτικής δικονομίας.
- Εναρμόνιση των ελάχιστων κανόνων επίδοσης και κοινοποίησης των δικαστικών πράξεων.
- Μέτρα για τη διευκόλυνση της εκτέλεσης των αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων για τον εντοπισμό των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη.
- Μέτρα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη.
- Μέτρα για τη διευκόλυνση της ενημέρωσης του κοινού.
- Μέτρα για την εναρμόνιση των κανόνων της σύγκρουσης των δικαίων.

ΕΝΑΡΞΗ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα αρχίζει με την έναρξη των εργασιών σχετικά με το πρώτο στάδιο σε έναν ή περισσότερους τομείς. Συνεχίζεται ακολουθώντας τη σειρά των σταδίων σε κάθε τομέα, εξυπακουμένου ότι μπορεί να σημειωθεί πρόοδος σ' έναν τομέα συντομότερα από ό,τι σ' έναν άλλο.

Πέντε χρόνια μετά την έκδοση του προγράμματος, η Επιτροπή υποβάλλει στο Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο έκθεση για την εφαρμογή του. Η Επιτροπή υποβάλλει στο Συμβούλιο όλες τις συστάσεις που κρίνει χρήσιμες για την ορθή εκτέλεση του προγράμματος, υποδεικνύοντας συγκεκριμένα τους τομείς στους οποίους θεωρεί ότι πρέπει να καταβληθούν ιδιαίτερες προσπάθειες.

Στην έκθεση παρακολούθησης που καταρτίζει η Επιτροπή θα μπορούν επίσης να περιλαμβάνονται συστάσεις σχετικές με μέτρα τα οποία δεν προβλέπονταν αρχικά στο πρόγραμμα αλλά αποδείχτηκαν αναγκαία μεταγενέστερα.

Το πρόγραμμα μέτρων ολοκληρώνεται με τη γενίκευση της κατάργησης του exequatur.

Τομείς	Βρυξέλλες I	Βρυξέλλες II και οικογενειακές καταστάσεις που γεννώνται από άλλες, εκτός του γάμου, σχέσεις	Γαμικές διαφορές και περιουσιακές συνέπειες του χωρισμού των εκτός γάμου ζευγαριών	Διαθήκες και κληρονομική διαδοχή	Συνοδευτικά μέτρα
Μέτρα	<p>1ο στάδιο:</p> <p>Ευρωπαϊκός εκτελεστός τίτλος για τις μη αμφισβητούμενες απαιτήσεις</p> <p>Διαφορές μικρής σημασίας</p> <p>Κατάργηση του exequatur για τις απαιτήσεις διατροφής</p>	<p>1ο στάδιο:</p> <p>Κατάργηση του exequatur για τις αποφάσεις σχετικά με το δικαίωμα επικοινωνίας των γονέων με τα τέκνα</p> <p>Νομοθέτημα για τις οικογενειακές καταστάσεις που γεννώνται από άλλες, εκτός του γάμου, σχέσεις (χωριστό νομοθέτημα ή αναθεώρηση του κανονισμού Βρυξέλλες II)</p> <p>Επέκταση του πεδίου εφαρμογής του ή των εκδοθέντων νομοθετημάτων στις αποφάσεις για την τροποποίηση των όρων άσκησης της γονικής μέριμνας που καθορίζονται στις αποφάσεις οι οποίες λαμβάνονται κατά το διαζύγιο ή το χωρισμό</p>	<p>1ο στάδιο:</p> <p>Κατάρτιση ενός ή περισσότερων νομοθετημάτων για την αμοιβαία αναγνώριση στον τομέα των γαμικών διαφορών και των περιουσιακών συνεπειών του χωρισμού των εκτός γάμου ζευγαριών: έγκριση των μηχανισμών του κανονισμού Βρυξέλλες II.</p>	<p>1ο στάδιο:</p> <p>Κατάρτιση νομοθετήματος για την αμοιβαία αναγνώριση στον τομέα των διαθηκών και της κληρονομικής διαδοχής: έγκριση των μηχανισμών του κανονισμού Βρυξέλλες II.</p>	<p>Νομοθέτημα για τη συλλογή των αποδεικτικών στοιχείων.</p> <p>Δημιουργία του ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις.</p> <p>Εναρμόνιση των ελάχιστων κανόνων επίδοσης και κοινοποίησης των δικαστικών πράξεων.</p> <p>Μέτρα για τη διευκόλυνση της εκτέλεσης των αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων για τον προσδιορισμό των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη.</p> <p>Μέτρα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη.</p> <p>Μέτρα για τη διευκόλυνση της ενημέρωσης του κοινού.</p> <p>Μέτρα για την εναρμόνιση της σύγκρουσης των νόμων</p>
	<p>2ο στάδιο:</p> <p>Αναθεώρηση του κανονισμού Βρυξέλλες I</p> <ul style="list-style-type: none"> — ενσωμάτωση των προηγούμενων μεταβολών, — επέκταση της κατάργησης του exequatur, — μέτρα για την ενίσχυση στο κράτος στο οποίο ζητείται η εκτέλεση των συνεπειών των αποφάσεων που λαμβάνονται στο κράτος προέλευσης (προσωρινή εκτέλεση και ασφαλιστικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της κατάσχεσης των τραπεζικών περιουσιακών στοιχείων). 	<p>2ο στάδιο:</p> <p>Για κάθε προηγούμενος εκδοθέν νομοθέτημα:</p> <ul style="list-style-type: none"> — εφαρμογή των απλουστευμένων διαδικασιών αναγνώρισης και εκτέλεσης του κανονισμού Βρυξέλλες I, — μέτρα για την ενίσχυση στο κράτος στο οποίο ζητείται η εκτέλεση, των συνεπειών των αποφάσεων που λαμβάνονται στο κράτος προέλευσης (προσωρινή εκτέλεση και ασφαλιστικά μέτρα). 	<p>2ο στάδιο:</p> <p>Αναθεώρηση του ή των νομοθετημάτων που καταρτίστηκαν κατά το πρώτο στάδιο:</p> <ul style="list-style-type: none"> — εφαρμογή των απλουστευμένων διαδικασιών αναγνώρισης και εκτέλεσης του κανονισμού Βρυξέλλες I, — μέτρα για την ενίσχυση στο κράτος στο οποίο ζητείται η εκτέλεση, των συνεπειών των αποφάσεων που λαμβάνονται στο κράτος προέλευσης (προσωρινή εκτέλεση και ασφαλιστικά μέτρα). 	<p>2ο στάδιο:</p> <p>Αναθεώρηση του νομοθετήματος που καταρτίστηκε κατά το πρώτο στάδιο:</p> <ul style="list-style-type: none"> — εφαρμογή των απλουστευμένων διαδικασιών αναγνώρισης και εκτέλεσης του κανονισμού Βρυξέλλες I, — μέτρα για την ενίσχυση στο κράτος στο οποίο ζητείται η εκτέλεση, των συνεπειών των αποφάσεων που λαμβάνονται στο κράτος προέλευσης (προσωρινή εκτέλεση και ασφαλιστικά μέτρα). 	
	<p>3ο στάδιο:</p> <p>Κατάργηση του exequatur για όλους τους τομείς που καλύπτονται από τον κανονισμό Βρυξέλλες I.</p>	<p>3ο στάδιο:</p> <p>Κατάργηση του exequatur για τους τομείς που καλύπτονται από τον κανονισμό Βρυξέλλες II και για τις οικογενειακές καταστάσεις που γεννώνται από άλλες, εκτός του γάμου, σχέσεις.</p>	<p>3ο στάδιο:</p> <p>Κατάργηση του exequatur για τους τομείς που καλύπτονται από το νομοθέτημα ή τα νομοθετήματα που έχουν καταρτιστεί.</p>	<p>3ο στάδιο:</p> <p>Κατάργηση του exequatur για τους τομείς που καλύπτονται από το καταρτισθέν νομοθέτημα.</p>	

Πρόγραμμα μέτρων για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των ποινικών αποφάσεων

(2001/C 12/02)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η έννοια της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικά θέματα αναφέρθηκε στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Κάρντιφ, στις 15 και 16 Ιουνίου 1998.

Το σημείο 45 (στοιχείο στ) του προγράμματος δράσης του Συμβουλίου και της Επιτροπής, που εγκρίθηκε στις 3 Δεκεμβρίου 1998, με θέμα την καλύτερη δυνατή εφαρμογή των διατάξεων της συνθήκης του Άμστερνταμ για τη θέσπιση ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, όρισε ότι, εντός δύο ετών από την έναρξη ισχύος της συνθήκης, πρέπει να αρχίσει μια διαδικασία προκειμένου να διευκολυνθεί η αμοιβαία αναγνώριση και η εκτέλεση των αποφάσεων σε ποινικές υποθέσεις.

Η ιδέα αυτή υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε, τον Οκτώβριο του 1999, το οποίο έκρινε ότι η αμοιβαία αναγνώριση των δικαστικών αποφάσεων πρέπει να γίνει ο ακρογωνιαίος λίθος της νομικής συνεργασίας εντός της Ένωσης, τόσο σε αστικά όσο και ποινικά θέματα (παράγραφοι 33 έως 37). Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε κατέληξε ρητώς στο συμπέρασμα ότι η αρχή αυτή θα πρέπει να ισχύει για όλες τις αποφάσεις των δικαστικών αρχών. Κάλεσε επίσης το Συμβούλιο και την Επιτροπή να θεσπίσουν έως το Δεκέμβριο του 2000 ένα πρόγραμμα μέτρων για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης (βλέπε συμπέρασμα αριθ. 37 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε).

Η υλοποίηση αυτού του προγράμματος μέτρων ενσωματώθηκε στον πίνακα ελέγχου των αποτελεσμάτων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εξέταση της προόδου που επιτεύχθηκε προς τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Η αμοιβαία αναγνώριση πρέπει να επιτρέπει την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, αλλά και της προστασίας των δικαιωμάτων των προσώπων. Μπορεί να ενθαρρύνει την καλύτερη κοινωνική επανένταξη του παραβάτη. Τέλος, η αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων είναι ένας παράγοντας ασφάλειας δικαίου εντός της Ένωσης, στο μέτρο που εγγυάται ότι μια απόφαση που εκδίδεται σε ένα κράτος δεν θα αμφισβητείται σε ένα άλλο κράτος μέλος.

Η εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των ποινικών αποφάσεων μαρτυρεί την εμπιστοσύνη κάθε κράτους μέλους προς τα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης των υπολοίπων. Αυτή η εμπιστοσύνη στηρίζεται ειδικότερα στο κοινό υπόβαθρο που αποτελεί η προσήλωσή τους στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών και στο κράτος δικαίου.

Ορισμένες μορφές αμοιβαίας αναγνώρισης προβλέπονται ήδη στις πράξεις δικαστικής συνεργασίας οι οποίες εγκρίθηκαν, πριν από τη συνθήκη του Μάαστριχτ, σε διάφορα πλαίσια και, κατόπιν, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όσον αφορά την αναγνώριση των τελεσίδικων αποφάσεων, καταρτίστηκαν διάφορες πράξεις για την εφαρμογή τους: ευρωπαϊκή σύμβαση της 28ης Μαΐου 1970 για τη διεθνή ισχύ των ποινικών αποφάσεων, σύμβαση της 13ης Νοεμβρίου 1991 μεταξύ των κρατών μελών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πολιτικής συνεργασίας, για την εκτέλεση αλλοδαπών ποινικών αποφάσεων, σύμβαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της 17ης Ιουνίου 1998, περί εκπτώσεως από το δικαίωμα οδήγησης.

Εξάλλου, η μεταγωγή καταδίκων, όπως προβλέπεται από τη σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης της 21ης Μαρτίου 1983, έχει ως κύριο στόχο να ενθαρρύνει την ανακατάταξη των καταδίκων και βασίζεται σε θεωρήσεις ανθρωπιστικού χαρακτήρα. Προϋποθέτει αναγκαία ότι το κράτος εκτέλεσης θα αναγνωρίσει την απόφαση που λήφθηκε στο κράτος της καταδίκης.

Η αναγνώριση σημαίνει επίσης ότι μια απόφαση πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από τα άλλα κράτη, δηλαδή ότι τα ίδια γεγονότα δεν θα κρίνονται εκ νέου και ότι οι τελεσίδικες αποφάσεις δεν θα αναθεωρούνται. Η αρχή αυτή αναφέρεται και στη σύμβαση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής «ne bis in idem» που συνήψαν στα πλαίσια της ευρωπαϊκής πολιτικής συνεργασίας τα κράτη μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 25 Μαΐου 1987. Η σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης της 15ης Μαΐου 1972 για τη διαβίβαση των ποινικών δικογραφιών επίσης περιέχει κανόνες που καθιερώνουν το «ne bis in idem». Η σύμβαση περί εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν της 14ης Ιουνίου 1985, που υπογράφηκε στις 19 Ιουνίου 1990, επίσης περιέχει διατάξεις σχετικές με αυτήν την αρχή.

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρέπει να αναφερθεί η σύμβαση της 26ης Ιουλίου 1995 σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και η σύμβαση της 26ης Μαΐου 1997 για την καταπολέμηση της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και η σύμβαση περί εκπτώσεως από το δικαίωμα οδήγησης, που εγκρίθηκε στις 17 Ιουνίου 1988.

Στην παρούσα φάση, καμία από αυτές τις πράξεις δεν έχει αρχίσει να ισχύει μεταξύ όλων των κρατών μελών· για τις πράξεις που εγκρίνονται ή πρέπει να εγκριθούν στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εναπόκειται στα κράτη μέλη να τις επικυρώσουν το συντομότερο δυνατόν. Για τις άλλες, συμπεριλαμβανομένης της σύμβασης μεταξύ των κρατών μελών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την εκτέλεση αλλοδαπών ποινικών αποφάσεων της 13ης Νοεμβρίου 1991, η οποία εκδόθηκε στα πλαίσια της πολιτικής συνεργασίας, θα πρέπει συγχρόνως να αναζητηθούν πιο σύγχρονοι μηχανισμοί, που να επωφελούνται από τον εντονότερο βαθμό κανονιστικότητας των πράξεων που προβλέπονται στο άρθρο 34 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και που να δημιουργούν τις προϋποθέσεις για ένα σύστημα αμοιβαίας αναγνώρισης όσο το δυνατόν πληρέστερο.

Πρέπει να σημειωθεί ότι διάφορες ισχύουσες πράξεις προσφέρουν τη δυνατότητα στα κράτη μέρη να επιλέγουν μεταξύ της συνέχισης της εκτέλεσης της απόφασης ή της μετατροπής της.

Η αρχή της μετατροπής της απόφασης θα πρέπει να αποτελεί εναλλακτική λύση προκειμένου να διαπιστωθεί σε ποιο βαθμό συμβιβάζεται με την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης που περιλαμβάνεται στα συμπεράσματα του Τάμπερε.

Ορισμένες πτυχές της αμοιβαίας αναγνώρισης δεν εξετάστηκαν στο διεθνές πλαίσιο και, ειδικότερα, εκείνες που σχετίζονται με τις προδικαστικές αποφάσεις ή με τον υπολογισμό αλλοδαπών ποινικών αποφάσεων κατά το σχηματισμό δικανικής κρίσης, ιδίως προς αξιολόγηση του προτέρου βίου ενός προσώπου και της υποτροπής.

Η αμοιβαία αναγνώριση προσλαμβάνει επομένως διάφορες μορφές, πρέπει να επιδιωχθεί σε όλα τα στάδια της ποινικής δίκης, πριν, κατά ή μετά τη λήψη της καταδικαστικής απόφασης, αλλά οι συγκεκριμένοι τρόποι διαφέρουν ανάλογα με τη φύση της απόφασης ή της ποινής.

Στον καθένα από αυτούς τους τομείς, η έκταση της αμοιβαίας αναγνώρισης τελεί σε στενή συνάρτηση προς την ύπαρξη και το περιεχόμενο ορισμένων παραμέτρων που καθορίζουν την αποτελεσματικότητά της. Οι παράμετροι αυτές προσδιορίστηκαν κατά τη διάρκεια των εργασιών που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο του Συμβουλίου, ιδίως από την αντιπροσωπεία του Ηνωμένου Βασιλείου.

Οι παράμετροι αυτές είναι οι ακόλουθοι:

- το αν το αιτούμενο μέτρο είναι γενικής εφαρμογής ή περιορίζεται σε ορισμένα εγκλήματα. Ορισμένα μέτρα εφαρμογής της αμοιβαίας αναγνώρισης μπορούν να περιορίζονται στα σοβαρά εγκλήματα,
- το αν διατηρείται ή καταργείται η απαίτηση του εκατέρωθεν αξιοποιήσιμου ως προϋπόθεση της αναγνώρισης,
- οι μηχανισμοί προστασίας των δικαιωμάτων των τρίτων, των θυμάτων και των υπόπτων,

- ο καθορισμός των κοινών ελάχιστων κανόνων, πράγμα που μπορεί να απαιτείται προς διευκόλυνση της εφαρμογής της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης, όπως λ.χ. στον τομέα της αρμοδιότητας των δικαστηρίων,
- το αν η εκτέλεση της απόφασης είναι άμεση ή έμμεση, καθώς και ο καθορισμός και η έκταση της πιθανής διαδικασίας επικύρωσης,
- το αν και σε ποια έκταση προβλέπονται λόγοι άρνησης της αναγνώρισης που βασίζονται στην κυριαρχία ή άλλα ουσιώδη συμφέροντα του κράτους προς το οποίο υποβάλλεται η αίτηση ή συνδέονται προς τη νομιμότητα,
- το ζήτημα της ευθύνης των κρατών σε περίπτωση μη άσκησης δίωξης, αποφυλάκισης ή αθώωσης.

Ανάλογα με τη φύση της σχετικής απόφασης, η συνεκτίμηση κάποιας παραμέτρου θα μπορούσε να ποικίλλει ανάλογα με τον επιδιωκόμενο στόχο, δηλαδή την επίτευξη μιας αρκετά φιλόδοξης εφαρμογής της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης ποινικών αποφάσεων, εκτός αν κριθεί αναγκαία η θέσπιση αυτοτελούς μέτρου, δια του οποίου η παράμετρος αυτή θα εφαρμόζεται στο πλαίσιο όλων των μέτρων.

Το πρόγραμμα μέτρων, νοούμενο ως γενικό πρόγραμμα, αφορά τους διάφορους τομείς στους οποίους τα κράτη μέλη πρέπει να κατευθύνουν τις προσπάθειές τους στα προσεχή έτη ώστε να φθάσουμε σε μια προοδευτική αμοιβαία αναγνώριση των ποινικών αποφάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Δεν πρέπει ωστόσο να θεωρηθεί ως τελικό πρόγραμμα που ρυθμίζει μια για πάντα την αμοιβαία αναγνώριση των ποινικών αποφάσεων, αλλά ως ένα φιλόδοξο, προοδευτικό και ρεαλιστικό εγχείρημα. Σκοπός του προγράμματος είναι να προλειάνει το έδαφος και να προτείνει την ενδεδειγμένη λύση σε κάθε σχετικό τομέα, χωρίς όμως να ορίσει αμετάκλητα και δεσμευτικά τα της μεθόδευσης των μελλοντικών εργασιών. Ομοίως, τα κράτη μέλη δεν πρέπει να θεωρήσουν ότι το πρόγραμμα αυτό τα απαλλάσσει από την υποχρέωση να κυρώσουν ορισμένες πράξεις που εμπίπτουν στον τομέα αυτόν και έχουν ήδη εγκριθεί στο πλαίσιο άλλων φορέων. Αφετηρία των εργασιών που θα απορρεύσουν από το πρόγραμμα θα πρέπει ν' αποτελέσουν όσο το δυνατόν περισσότερο οι λύσεις που έχουν ενδεχομένως εξευρεθεί στο πλαίσιο ισχυουσών ρυθμίσεων, ώστε ν' αποφευχθούν περιττές εργασίες.

Τέλος, κατά την υλοποίηση του προγράμματος θα πρέπει, στην κατάλληλη στιγμή, να θεσπισθεί πράξη περιέχουσα πλείονα μέτρα.

Η εκτέλεση του προγράμματος, περί της προόδου της οποίας θα πρέπει να πραγματοποιηθεί αμοιβαία αξιολόγηση, αποτελεί ένα αναγκαίο βήμα.

Στις 26 Ιουλίου 2000, η Επιτροπή κατάθεσε ανακοίνωση προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση των τελεσιδικιών αποφάσεων σε ποινικές υποθέσεις.

Το πρόγραμμα μέτρων ενσωματώνει τη συμβολή της Επιτροπής και τις κατευθύνσεις που καθορίστηκαν κατά το άτυπο Συμβούλιο των Υπουργών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της Μασσαλίας στις 28 και 29 Ιουλίου 2000.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΡΩΝ

1. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΟΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΣ ΛΑΒΕΙ ΔΙΚΑΣΤΗΣ ΑΛΛΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΜΕΛΟΥΣ

1.1. *Ne bis in idem*

Στόχος: Ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου στο εσωτερικό της Ένωσης. Αυτό θα επιτευχθεί εάν οι ποινικές αποφάσεις περί οριστικής καταδίκης, που εκδίδονται σε ένα κράτος μέλος, δεν αμφισβητούνται σε ένα άλλο. Εάν σε ένα κράτος μέλος έχει ληφθεί μια τέτοια απόφαση, αυτό πρέπει να κωλύει την άσκηση νέας δίωξης για το ίδιο περιστατικό ή την ίδια πράξη σε άλλο κράτος μέλος. Αυτός ο στόχος εν μέρει επιτεύχθηκε στα άρθρα 54 έως 57 της συνθήκης εφαρμογής των συμφωνιών του Σένγκεν.

Από αυτή την άποψη, οι δυνατότητες επιφυλάξεων που προβλέπονται στο άρθρο 55 αυτής της συνθήκης θα πρέπει να επανεξεταστούν, ιδιαίτερα εκείνη που επιτρέπει σε ένα κράτος να δηλώσει ότι δεν δεσμεύεται από την αρχή «ne bis in idem» όταν «οι πράξεις τις οποίες αφορά η αλλοδαπή απόφαση έχουν τελεστεί ... εν μέρει στο έδαφος του ...».

Όσον αφορά τις άλλες αποφάσεις, όπως π.χ. οι αθωωτικές, θα πρέπει να εξεταστεί με ποιο τρόπο είναι δυνατό να εξακολουθήσουν να διέπονται από την αρχή «ne bis in idem», ενδεχομένως υπό την επιφύλαξη ορισμένων διακρίσεων.

Τέλος, θα μπορούσε επίσης να ρυθμιστεί το ζήτημα των αποφάσεων που λαμβάνονται σε ένα κράτος κατόπιν ποινικής μεσολάβησης.

Μέτρο αριθ. 1: Επανεξέταση των άρθρων 54 έως 57 της συνθήκης για την εφαρμογή της συμφωνίας του Σένγκεν, τα οποία ελήφθησαν από τη σύμβαση μεταξύ των κρατών μελών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικά με την εφαρμογή της αρχής ne bis in idem, που υπογράφηκε στις Βρυξέλλες στις 25 Μαΐου 1987, με την προοπτική πλήρους εφαρμογής της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης.

Βαθμός προτεραιότητας: 6

1.2. Εξατομίκευση της κύρωσης

Στόχος: Να οδηγηθούν οι δικαστές να λαμβάνουν υπόψη καταδικές που απαγγέλλονται σε άλλα κράτη μέλη, προκειμένου να αξιολογούν το ποινικό μητρώο του παραβάτη και να αντλούν τα κατάλληλα συμπεράσματα ως προς την καταδίκη του ενδιαφερόμενου.

Μέτρο αριθ. 2: Η έκδοση μιας ή περισσότερων πράξεων που να καθιερώνουν την αρχή ότι ο δικαστής ενός κράτους μέλους πρέπει να είναι σε θέση να λαμβάνει υπόψη τις τελεσίδικες ποινικές αποφάσεις που εκδίδονται στα άλλα κράτη μέλη προκειμένου να εκτιμήσει τον πρότερο βίο του παραβάτη, να κρίνει εάν είναι υπότροπος και να καθορίσει τη φύση της ποινής και τις τυχόν ειδικές ρυθμίσεις περί της έκτισης της.

Βαθμός προτεραιότητας: 4

Δεδομένου ότι η αρχή αυτή, για να ισχύσει πραγματικά, προϋποθέτει τη γνώση της ξένης καταδικαστικής απόφασης, θα πρέπει:

Μέτρο αριθ. 3: Προς διευκόλυνση της αμοιβαίας ενημέρωσης καθιέρωση τυποποιημένου εγγράφου αίτησης αντιγράφων ποινικού μητρώου, μεταφρασμένο στις διάφορες γλώσσες της Ένωσης [σημείο 49 στοιχείο δ) του προγράμματος δράσης της 3ης Δεκεμβρίου 1998 για την καλύτερη δυνατή εφαρμογή των διατάξεων της συνθήκης του Άμστερνταμ για τη θέσπιση ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης], βάσει του προτύπου που εκπονήθηκε στα πλαίσια των οργάνων του Σένγκεν.

Βαθμός προτεραιότητας: 2

Μέτρο αριθ. 4: Πραγματοποίηση μελέτης σκοπιμότητας δια της οποίας λαμβανομένων πλήρως υπόψη των απαιτήσεων περί ατομικών ελευθεριών και προστασίας δεδομένων, θα καθορίζεται ο καλύτερος δυνατός τρόπος ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών ανά την ΕΕ σχετικά με τις ποινικές καταδικές που έχουν απαγγελθεί κατά ενός προσώπου. Στο πλαίσιο της μελέτης θα ερευνηθεί ποια είδη καταδικαστικών αποφάσεων πρέπει ν' αφορά η ενημέρωση, καθώς και η επιλογή της καλύτερης από τις παρακάτω μεθόδους: α) διευκόλυνση των διμερών ανταλλαγών πληροφοριών· β) εισαγωγή των εθνικών αρχείων σε δίκτυο· γ) σύσταση ενός πραγματικού κεντρικού ευρωπαϊκού αρχείου.

Βαθμός προτεραιότητας: 2

2. ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΙΑΣ

2.1. Αποφάσεις περί διαφύλαξης αποδεικτικών στοιχείων και περί δεσμεύσεως περιουσιακών στοιχείων

2.1.1. Αποφάσεις που αφορούν την αναζήτηση αποδείξεων

Στόχος: Να επιτραπεί το παραδεκτό των αποδεικτικών στοιχείων, να αποφευχθεί ο κίνδυνος απώλειάς τους και να διευκολυνθεί η εκτέλεση των αποφάσεων περί κατ' οίκον ερευνών και κατασχέσεων, προκειμένου να εξασφαλιστεί ταχεία κτήση των αποδεικτικών στοιχείων στο πλαίσιο ποινικών υποθέσεων (σημείο 36 των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε). Καλό είναι να έχουμε κατά νου το άρθρο 26 της ευρωπαϊκής σύμβασης για τη διαβίβαση των ποινικών δικογραφιών της 15ης Μαΐου 1972 και το άρθρο 8 της σύμβασης της Ρώμης της 6ης Νοεμβρίου 1990 για τη διαβίβαση των ποινικών δικογραφιών.

Μέτρο αριθ. 5: Διερεύνηση των εφικτών λύσεων προκειμένου:

- Να καταστούν μη αντιτάξιμες μεταξύ κρατών μελών οι επιφυλάξεις και οι δηλώσεις που προβλέπονται για το άρθρο 5 της ευρωπαϊκής σύμβασης περί αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής του 1959 όπως συμπληρώθηκε από τα άρθρα 51 και 52 της σύμβασης για την εφαρμογή των συμφωνιών του Σένγκεν καθ' όσον αφορά τα καταναγκαστικά μέτρα, ιδίως στον τομέα της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος, της νομιμοποίησης προϊόντων εγκλήματος και του οικονομικού εγκλήματος.
- Να καταστούν μη αντιτάξιμοι μεταξύ των κρατών-μελών οι λόγοι αρνήσεως της αμοιβαίας συνδρομής οι προβλεπόμενοι στο άρθρο 2 της σύμβασης του 1959, όπως συμπληρώθηκε από το άρθρο 50 της σύμβασης για την εφαρμογή των συμφωνιών του Σένγκεν.

Βαθμός προτεραιότητας: 1

Μέτρο αριθ. 6: εκπόνηση πράξης για την αναγνώριση των αποφάσεων περί δεσμεύσεως των αποδεικτικών στοιχείων, ώστε να αποτρέπεται η εξαφάνιση αποδεικτικών στοιχείων ευρισκόμενων σε άλλο κράτος μέλος.

Βαθμός προτεραιότητας: 1

2.1.2. Προσωρινά μέτρα που αποσκοπούν στη δήμευση περιουσιακών στοιχείων ή στην απόδοσή τους στους παθόντες

Στόχος: Να καταστεί δυνατή η άμεση αναγνώριση και εκτέλεση των αποφάσεων περί δεσμεύσεως περιουσιακών στοιχείων εν όψει δήμευσης ή απόδοσής τους στον παθόντα εκ του εγκλήματος.

Μέτρο αριθ. 7: Επεξεργασία ενός μέσου σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση των αποφάσεων περί δεσμεύσεως περιουσιακών στοιχείων. Η πράξη αυτή θα πρέπει να καθιστά δυνατή την προσωρινή δέσμευση περιουσιακών στοιχείων σε περίπτωση ανάγκης, χωρίς να απαιτείται προσφυγή στις διαδικασίες της αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής, κατ' εκτέλεση εντολών που έχει εκδώσει δικαστήριο άλλου κράτους μέλους.

Τα μέτρα 6 και 7 δυνατόν να υλοποιηθούν με τη θέσπιση μιας μόνο πράξης.

Βαθμός προτεραιότητας: 1

2.2. Αποφάσεις περί προσώπων

2.2.1. Αποφάσεις σύλληψης

Στόχος: Να διευκολυνθεί η εκτέλεση των ενταλμάτων σύλληψης με σκοπό τη δίωξη. Δεν πρέπει να λησμονείται εν προκειμένω η σύσταση 28 της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την έναρξη της νέας χιλιετίας, σύμφωνα με την οποία πρέπει να εξετασθεί μακροπρόθεσμα η δυνατότητα δημιουργίας ενός ενιαίου ευρωπαϊκού νομικού χώρου στον τομέα της έκδοσης εγκλημάτων.

Μέτρο αριθ. 8: Διερεύνηση των μέσων δια των οποίων θα θεσπισθεί τουλάχιστον για τα σοβαρότερα εγκλήματα περί των οποίων το άρθρο 29 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ένα καθεστώς παράδοσης βασιζόμενο στην άμεση αναγνώριση και εκτέλεση του εντάλματος συλλήψεως που εξέδωσε η αιτούσα δικαστική αρχή. Το καθεστώς αυτό πρέπει μεταξύ άλλων να ορίζει υπό ποιες προϋποθέσεις το ένταλμα συνιστά επαρκή νομική βάση για την παράδοση του προσώπου εκ μέρους των αρχών στις οποίες απευθύνεται η αίτηση, ώστε να δημιουργηθεί ένας ενιαίος νομικός χώρος στον τομέα της έκδοσης εγκλημάτων.

Βαθμός προτεραιότητας: 2

2.2.2. Μέτρα ελέγχου μη στερητικά της ελευθερίας

Στόχος: Να εξασφαλισθεί συνεργασία στην περίπτωση που ένα πρόσωπο υπόκειται σε υποχρεώσεις ή σε μέτρα επίβλεψης στο πλαίσιο δικαστικού ελέγχου προ της δίκης του.

Μέτρο αριθ. 9: Καταγραφή των μέτρων που εμπίπτουν στην κατηγορία αυτή, των τρόπων ελέγχου δια των οποίων εξασφαλίζεται η τήρησή τους εκ μέρους των προσώπων που υπόκεινται σ' αυτά, και των κυρώσεων των επιβλητέων σε περίπτωση μη τήρησης.

Βαθμός προτεραιότητας: 3

Μέτρο αριθ. 10: Με γνώμονα την καταγραφή αυτή, ενδεχομένως, η έκδοση πράξης επιτρέπουσα την άμεση αναγνώριση και εκτέλεση των μέτρων ελέγχου και επίβλεψης ή ασφαλείας που έχουν οριστεί πριν η δικαστική αρχή αποφανθεί επί της ουσίας της υποθέσεως. Η πράξη αυτή πρέπει να αφορά όλα τα πρόσωπα, κατά των οποίων έχει ασκηθεί δίωξη σε ένα κράτος μέλος και ενδέχεται να βρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος και να προβλέπει πώς θα ασκείται η επίβλεψη για την τήρησή τους και τι κυρώσεις θα επισύρει η μη τήρησή τους.

Βαθμός προτεραιότητας: 5

2.3. Συνεκτίμηση των αποφάσεων περί άσκησης δίωξης σε άλλα κράτη μέλη

Στόχος: Η εξέλιξη της διεθνούς εγκληματικότητας επέφερε ιδιαίτερη αύξηση των περιπτώσεων όπου διάφορα κράτη μέλη είναι αρμόδια, σύμφωνα με τους εσωτερικούς τους κανόνες διαδικασίας, να διώκουν και να εκδικάζουν τις ίδιες ή συναφείς πράξεις. Πρέπει επομένως να ενθαρρυνθεί, εντός της Ένωσης, η άρση των θετικών συγκρούσεων αρμοδιότητας μεταξύ των κρατών μελών και να αποφευχθούν, στο μέτρο του δυνατού, οι πολλαπλές δίωξεις. Προς τούτο, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί μελέτη σκοπιμότητας ως προς τη δημιουργία ενός κεντρικού ευρετηρίου που να επιτρέπει την αποφυγή απαγγελίας κατηγοριών οι οποίες θα απορρίπτονταν δυνάμει της αρχής «ne bis in idem», και επίσης θα παρείχε χρήσιμες πληροφορίες για τις ανακρίσεις που αφορούν εγκλήματα στα οποία ενέχεται το ίδιο πρόσωπο.

Μέτρο αριθ. 11: Εκπόνηση πράξης που να προβλέπει δυνατότητα διαβίβασης των ποινικών δικογραφιών σε άλλα κράτη μέλη και ενθάρρυνση του συντονισμού μεταξύ των κρατών μελών προς το σκοπό αυτό, λαμβανομένου βεβαίως υπ' όψη του πεδίου των αρμοδιοτήτων του Eurojust σε αυτόν τον τομέα, δεδομένου ότι ένα από τα έργα του είναι ακριβώς «να διευκολύνει τον σωστό συντονισμό των εθνικών εισαγγελικών αρχών» (σημείο 46 των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε). Θα μπορούσαν να καθοριστούν κριτήρια για τη διευκόλυνση του καθορισμού των αρμοδιοτήτων, ώστε να διευκολυνθεί ο συντονισμός αυτός, με βάση, μεταξύ άλλων, τις περιπτώσεις διαβίβασης δικογραφιών που προβλέπει το άρθρο 8 της ευρωπαϊκής σύμβασης για την διαβίβαση των ποινικών δικογραφιών που υπογράφηκε στο Στρασβούργο την 15η Μαΐου 1972.

Βαθμός προτεραιότητας: 4

Μέτρο αριθ. 12: Πραγματοποίηση μελέτης σκοπιμότητας με αντικείμενο το πώς θα επιτευχθεί καλύτερα, λαμβανομένων πλήρως υπ' όψη των απαιτήσεων που άπτονται των ατομικών ελευθεριών και της προστασίας των δεδομένων, η ενημέρωση των αρμόδιων αρχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις διεξαγόμενες ανακριτικές διαδικασίες ή ποινικές διώξεις, κατά ορισμένου προσώπου. Η μελέτη θα πρέπει να εξετάζει ποιες κατηγορίες αδικημάτων θα αφορά η ενημέρωση και σε ποιο στάδιο της διαδικασίας θα πραγματοποιείται, τέλος δε να υποδεικνύει την καλύτερη από τις εξής μεθόδους: α) διευκόλυνση των διμερών ανταλλαγών πληροφοριών· β) εισαγωγή των εθνικών αρχείων σε δίκτυο· γ) σύσταση ενός πραγματικού κεντρικού ευρωπαϊκού αρχείου.

Βαθμός προτεραιότητας: 2

3. ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

3.1. Ποινές στερητικές της ελευθερίας

3.1.1. Άμεση αναγνώριση και εκτέλεση της οριστικής καταδίκης που εκδίδεται σε ένα κράτος μέλος εις βάρος υπηκόου άλλου κράτους μέλους, όταν απορρίπτεται η έκδοση για το μόνο λόγο ότι είναι υπήκοος κράτους που έχει δηλώσει ότι δεν θα εκδίδει τους υπηκόους του κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 παράγραφος 2 της σύμβασης περί έκδοσης μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 27ης Σεπτεμβρίου 1996.

Στόχος: Εάν αποδειχθεί ότι ένα κράτος μέλος αδυνατεί να καταργήσει την αρχή της μη έκδοσης ιδίων υπηκόων, να εξασφαλίζεται ότι θα εκτελείται στην επικράτεια του η ποινή για την οποία ζητείται η έκδοση.

Μέτρο αριθ. 13: Έκδοση πράξης συμπληρωματικής προς τη σύμβαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί έκδοσης της 27ης Σεπτεμβρίου 1996 και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση έκδοσης της 13ης Δεκεμβρίου 1957. Η σύμβαση των Βρυξελλών μεταξύ των κρατών μελών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την εκτέλεση αλλοδαπών ποινικών αποφάσεων, της 13ης Νοεμβρίου 1991, προέβλεπε μόνο «προαιρετική» διαβίβαση της εκτέλεσης. Η προς εκπόνηση πράξη θα μπορούσε στην προκειμένη περίπτωση να καθιερώσει μια νέα αρχή: «έκδοση ή εκτέλεση της ποινής». Δυνατόν επίσης να περιλάβει συγκεκριμένες διατάξεις περί την εκτέλεση της ποινής, όπως η συνέχιση της εκτέλεσης ή η μετατροπή της ποινής.

Βαθμός προτεραιότητας: 3

Στόχος: είναι σκόπιμο να αξιολογηθούν τα διεθνή μέσα, που αφορούν τις οριστικές καταδικαστικές αποφάσεις που προβλέπουν ποινές στερητικές της ελευθερίας και να εξετασθεί κατά πόσον τα μέσα αυτά επιτρέπουν την εξασφάλιση πλήρους καθεστώτος αμοιβαίας αναγνώρισης.

Μέτρο αριθ. 14: αξιολόγηση του κατά πόσον πιο σύγχρονοι μηχανισμοί επιτρέπουν την εξέταση πλήρους καθεστώτος αμοιβαίας αναγνώρισης των οριστικών καταδικαστικών αποφάσεων που προβλέπουν ποινές στερητικές της ελευθερίας.

Βαθμός προτεραιότητας: 3

3.1.2. Μεταγωγή τελεσιδικώς καταδικασθέντων που προσπαθούν να διαφύγουν

Στόχος: Απλούστευση των διαδικασιών για την περίπτωση κατά την οποία ένα πρόσωπο ενώ έχει καταδικαστεί τελεσιδικά προσπαθεί να διαφύγει (σημείο 35 των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε).

Μέτρο αριθ. 15: Έκδοση πράξης καταργούσας τη διαδικασία έκδοσης και επιτρέπουσας να μεταγεται στο κράτος στο οποίο εκδόθηκε η καταδικαστική απόφαση πρόσωπο το οποίο προσπαθεί να διαφύγει αν και έχει καταδικαστεί τελεσιδικά σύμφωνα με το άρθρο 6 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Θα πρέπει να εξεταστούν και οι περιπτώσεις κατά τις οποίες, αντί της μεταγωγής, είναι δυνατή η συνέχιση της εκτέλεσης της ποινής. Η πράξη αυτή, που θα καθιερώνει την αρχή της παράδοσης ή της συνέχισης της εκτέλεσης της ποινής, θα αφορά κυρίως τους φυγόποινους εγκληματίες.

Βαθμός προτεραιότητας: 3

3.1.4. Μεταγωγή καταδίκων με στόχο την ενθάρρυνση της κοινωνικής επανένταξης

Στόχος: Να επιτραπεί στους κατοίκους ενός κράτους μέλους να εκτίσουν τη ποινή τους στο κράτος διαμονής τους. Θα πρέπει συναφώς να έχουμε κατά νου το άρθρο 2 της συμφωνίας σχετικά με την εφαρμογή, μεταξύ των κρατών μελών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της συνθήκης του Συμβουλίου της Ευρώπης περί μεταγωγής καταδίκων, της 25ης Μαΐου 1987.

Μέτρο αριθ. 16: Έκδοση συμπληρωματικής πράξης στην ευρωπαϊκή σύμβαση της 21ης Μαρτίου 1983 για τη μεταγωγή καταδίκων, η οποία ισχύει για τους υπηκόους των ενδιαφερομένων κρατών, με την οποία να επεκτείνεται και στους κατοίκους.

Βαθμός προτεραιότητας: 4

3.2. Χρηματικές ποινές

Στόχος: Να είναι δυνατό οι χρηματικές ποινές, που επιβάλλει ένα κράτος μέλος σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, να εκτελούνται σε ένα άλλο κράτος μέλος. Καλό είναι να έχουμε κατά νου τις συναφείς διατάξεις που περιέχονται στη σύμβαση μεταξύ των κρατών μελών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την εκτέλεση αλλοδαπών ποινικών αποφάσεων της 13ης Νοεμβρίου 1991.

Μέτρο αριθ. 17: Ενσωμάτωση, σε επίπεδο Ένωσης, της ειδικής συμφωνίας συνεργασίας σχετικά με τις διαδικασίες που αφορούν παραβάσεις του κώδικα οδικής κυκλοφορίας και την εκτέλεση των σχετικών προστίμων και χρηματικών ποινών, η οποία καταρτίστηκε από τα όργανα του Σένγκεν και εγκρίθηκε από την εκτελεστική επιτροπή Σένγκεν με απόφαση της 28ης Απριλίου 1999. Αυτή η συμφωνία, που περιλαμβάνεται μεταξύ των αποφάσεων που αποτελούν το κεκτημένο του Σένγκεν, πρέπει να αποτελέσει το αντικείμενο πράξης του Συμβουλίου βάσει του άρθρου 34, παράγραφος 2 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, με την οποία θα θεσπίζεται νέο νομοθέτημα που θα περιέχει τις πρακτικές φύσεως διατάξεις της.

Βαθμός προτεραιότητας: 1

Μέτρο αριθ. 18: Εκπόνηση πράξης που να επιτρέπει την εκ μέρους του κράτους διαμονής είσπραξη των χρηματικών ποινών που έχει επιβάλει τελεσίδικα σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το κράτος διαμονής του καταδίκου. Η πράξη αυτή θα μπορούσε να προβλέπει την αυτόματη είσπραξη των προστίμων που επιβάλλονται για ποινικά αδικήματα ενδεχομένως ή μια απλουστευμένη διαδικασία επικύρωσης. Θα πρέπει όσο είναι δυνατόν να προβλέπει διατάξεις για τη διαδικασία σε περίπτωση μη πληρωμής. Κατά τις εργασίες θα πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν οι υφιστάμενες μεταξύ των κρατών μελών διαφορές ως προς την ευθύνη των νομικών προσώπων.

Βαθμός προτεραιότητας: 2

3.3. Δήμιευσεις

Στόχος: Να βελτιωθεί η εντός ενός κράτους μέλους εκτέλεση αποφάσεως δήμευσης που έχει ληφθεί σε άλλο κράτος μέλος, ιδίως με σκοπό την απόδοση του αντικειμένου στον παθόντα εκ του εγκλήματος εν όψει της ύπαρξης της ευρωπαϊκής σύμβασης της 8ης Νοεμβρίου 1990 για τη νομιμοποίηση, την εξακρίβωση, την κατάσχεση και τη δήμευση των προϊόντων εγκλήματος.

Μέτρο αριθ. 19: Εξέταση:

— ιδίως αν οι λόγοι άρνησης της εκτέλεσης ενός μέτρου δήμευσης που περιέχονται στο άρθρο 18 της σύμβασης του 1990 είναι όλοι σύμφωνοι με την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης,

- χωρίς να θίγονται οι αρμοδιότητες της Κοινότητας, τους τρόπους βελτίωσης της εντός κράτους μέλους άμεσης αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεως άλλου κράτους μέλους, με σκοπό την προστασία των συμφερόντων του παθόντος, όταν η απόφαση αυτή περιέχεται σε καταδικαστική ποινική απόφαση.

Βαθμός προτεραιότητας: 2

3.4. Έκπτωση από δικαιώματα και άλλες κυρώσεις

Στόχος: Να επεκταθεί βαθμιαία η ισχύς των εκπτώσεων από δικαιώματα στο σύνολο του εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης: πραγματικά, προκειμένου να είναι δραστικές στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού χώρου, ορισμένες κυρώσεις πρέπει να αναγνωρίζονται και να εκτελούνται σε όλη την Ένωση. Είναι επίσης σκόπιμο να ληφθεί υπόψη η σύσταση 7 του προγράμματος δράσης του 1997 σχετικά με το οργανωμένο έγκλημα, με την οποία ζητείται από τα κράτη μέλη να απαγορεύσουν στα πρόσωπα που διέπραξαν αδικήματα συναφή με το οργανωμένο έγκλημα να συμμετέχουν στις διαδικασίες κρατικών προμηθειών που προκηρύσσουν τα κράτη μέλη και η Κοινότητα και να απορρίπτουν τις αιτήσεις τους προς χορήγηση επιδοτήσεων ή δημόσιων αδειών, καθώς και τη σύσταση 2 της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αρχή της νέας χιλιετίας, που υιοθετεί την ίδια ιδέα.

Μέτρο αριθ. 20: Κατάρτιση ενός καταλόγου εκπτώσεων, απαγορεύσεων και ανικανοτήτων, κοινών σε όλα τα κράτη μέλη και απαγγελλόμενων κατά φυσικού ή νομικού προσώπου σε κράτος μέλος συνεπεία καταδικαστικής απόφασης.

Βαθμός προτεραιότητας: 2

Μέτρο αριθ. 21: Εκπόνηση μελέτης σκοπιμότητας για το πώς θα επιτευχθεί καλύτερα, λαμβανομένων πλήρως υπ' όψη των απαιτήσεων που άπτονται των ατομικών ελευθεριών και της προστασίας των δεδομένων, η ενημέρωση των αρμόδιων αρχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τα μέτρα έκπτωσης, τις απαγορεύσεις και τις ανικανότητες που απαγγέλλονται σε ένα κράτος μέλος. Στη μελέτη πρέπει να ερευνάνται ποια είναι η καλύτερη από τις εξής μεθόδους: α) διευκόλυνση των διμερών ανταλλαγών πληροφοριών· β) εισαγωγή των εθνικών αρχείων σε δίκτυο· γ) σύσταση ενός πραγματικού κεντρικού ευρωπαϊκού αρχείου.

Βαθμός προτεραιότητας: 2

Μέτρο αριθ. 22: Εκπόνηση μιας ή περισσότερων πράξεων, οι οποίες να καθιστούν δυνατή την ισχύ των καταγραφισμένων κατ' αυτόν τον τρόπο εκπτώσεων στο κράτος διαμονής του καταδίκου και να επεκτείνουν ορισμένες εκπτώσεις στο σύνολο του εδάφους της Ένωσης, τουλάχιστον για ορισμένες κατηγορίες εγκλημάτων και εκπτώσεων. Το θέμα της επέκτασης της απαγόρευσης εισόδου στο έδαφός του, που επιβάλλει ως κύρωση ένα από τα κράτη μέλη, στο σύνολο της Ένωσης, πρέπει επίσης να αντιμετωπιστεί σε αυτό το πλαίσιο.

Βαθμός προτεραιότητας: 5

4. ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΗΣ ΠΟΙΝΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Στόχος: Να εξασφαλισθεί συνεργασία στην περίπτωση που ένα πρόσωπο υπόκειται σε υποχρεώσεις ή σε μέτρα επίβλεψης και στήριξης, ιδίως στο πλαίσιο αναστολής εκτελέσεως ή υπό όρους απόλυσης.

Μέτρο αριθ. 23: Επιδίωξη της μεγαλύτερης δυνατής βελτίωσης στην εφαρμογή της ευρωπαϊκής σύμβασης της 30ής Νοεμβρίου 1964 για την παρακολούθηση των καταδίκων ή υπό όρους απολυομένων. Θα ήταν σκόπιμο ιδίως να ορισθεί σε ποιο βαθμό ορισμένες επιφυλάξεις ή λόγοι αρνήσεως εκτελέσεως θα ήταν δυνατόν να πάψουν να είναι αντιτάξιμες μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενδεχομένως διά της θεσπίσεως ειδικής πράξης.

Βαθμός προτεραιότητας: 6

5. ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Στόχος: Να προβλεφθεί ένας μηχανισμός αμοιβαίας αξιολόγησης για την αναγνώριση των ποινικών αποφάσεων που να επιτρέπει να μετρηθεί η πρόοδος των κρατών μελών κατά την εκτέλεση των προβλεπόμενων μέτρων.

Μέτρο αριθ. 24: Ένταξη της αρχής της αμοιβαίας αξιολόγησης σε μια πράξη βασισμένη στο πρότυπο της κοινής δράσης της 5ης Δεκεμβρίου 1997 για τη δημιουργία μηχανισμού αξιολόγησης της εφαρμογής και της υλοποίησης σε εθνικό επίπεδο των διεθνών υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί στον τομέα της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος. Συναφώς, η σύσταση αριθ. 8 του εγγράφου «Πρόληψη και έλεγχος του οργανωμένου εγκλήματος: Μία στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αρχή της νέας χιλιετίας» ζητά από το Συμβούλιο να εξετάσει τη δυνατότητα συμπλήρωσης του υπάρχοντος μηχανισμού αξιολόγησης, ο οποίος θα μπορούσε να χρησιμεύσει στο πλαίσιο της αξιολόγησης ειδικών τομέων.

Βαθμός προτεραιότητας: βλέπε σύσταση αριθ. 8.

ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΡΩΝ

Είναι λεπτό το ζήτημα του καθορισμού προθεσμιών για εργασίες που πρέπει να εκπληρωθούν στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης: οι πολύ σύντομες είναι ουτοπικές, οι πολύ μακρές δημιουργούν αναβλητικότητα στα κράτη μέλη.

Κατά συνέπεια, προτιμήθηκε να γίνει διαβάθμιση κατά σειρά προτεραιότητας. Ανεξαρτήτως τούτου, η προοπτική υλοποίησης τελεί σε συνάρτηση με τους πόρους των θεσμικών οργάνων και των κρατών μελών αλλά και με τις λοιπές διεξαγόμενες εργασίες.

Για τον καθορισμό της σειράς αυτής λήφθηκαν υπόψη οι κάτωθι παράμετροι:

- Ορισμένα μέτρα, ήδη κατά την εκπόνηση του σχεδίου, έχουν ήδη προταθεί στο πλαίσιο ορισμένων πρωτοβουλιών. Εγγράφονται λοιπόν στην πρώτη σειρά.
- Σε ορισμένα μέτρα έχει ήδη δοθεί προτεραιότητα, είτε από τα συμπεράσματα του Τάμπερε είτε σε μεταγενέστερα Συμβούλια των υπουργών.
- Ορισμένα μέτρα είναι μελέτες σκοπιμότητας. Στην περίπτωση αυτή, μπορούμε να σκεφτούμε ότι θα είναι δυνατή η ανάθεση της εκτέλεσής τους και, άρα, δεν θα προσθέσουν υπερβολικό φόρτο εργασίας στο Συμβούλιο. Αρμόζει λοιπόν να ενταχθούν πλήρως σε προγράμματα χρηματοδοτούμενα από τον προϋπολογισμό των Κοινοτήτων.
- Τέλος, λήφθηκε υπόψη η αναμενόμενη θετική επίδρασή τους στην πραγματοποίηση των στόχων που έθεσαν οι συνθήκες.

Δεδομένης της σημασίας των συμπερασμάτων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε ως προς το θέμα της αμοιβαίας αναγνώρισης, είναι σκόπιμο να σημειωθεί ουσιαστική πρόοδος για την εφαρμογή των μέτρων επιπέδου 1 και 2 πριν από το τέλος του 2002. Προτείνεται να εξετάσει το Συμβούλιο τις προόδους που θα έχουν πραγματοποιηθεί κατά την ημερομηνία αυτή.

Α: ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Αριθ.	Περιγραφή του μέτρου	Παράγραφος αναφοράς	Βαθμός προτεραιότητας
5	Αναζήτηση μέτρων των οποίων είναι δυνατή η λήψη, προκειμένου να καταστούν μη αντιτάξιμες μεταξύ κρατών μελών οι επιφυλάξεις και οι δηλώσεις του άρθρου 5 της ευρωπαϊκής σύμβασης αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής του 1959 καθ' όσον αφορά τη λήψη καταναγκαστικών μέτρων,	2.1	1
6	Εκπόνηση πράξης για την αναγνώριση των αποφάσεων δέσμευσης αποδεικτικών, (βλέπε μέτρο 7)	2.1.1	1
7	Εκπόνηση πράξης για τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων (βλέπε μέτρο 6)	2.1.2	1
17	Θέσπιση πράξης για τις χρηματικές κυρώσεις που επισύρουν οι τροχαίες παραβάσεις	3.2	1
3	Εκπόνηση τυποποιημένου εγγράφου αίτησης αντιγράφου ποινικού μητρώου	1.2	2
4	Μελέτη σκοπιμότητας για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με καταδικαστικές αποφάσεις εκδοθείσες σε κράτος μέλος της ΕΕ	1.2	2
8	Αναζήτηση μέσων για την καθιέρωση ενός καθεστώτος παράδοσης με βάση την άμεση αναγνώριση και εκτέλεση του εντάλματος συλλήψεως	2.2.1	2
12	Μελέτη σκοπιμότητας για την εξεύρεση της καλύτερης μεθόδου ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τις ποινικές διώξεις ή τις εκκρεμούσες υποθέσεις στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης	2.3	2
18	Εκπόνηση πράξης για την είσπραξη των χρηματικών ποινών	3.2	2
19	Εξέταση των λόγων άρνησης του άρθρου 18 της σύμβασης του 1990	3.3	2
20	Κατάρτιση ευρετηρίου των κοινών μέτρων έκπτωσης που ισχύουν στα κράτη μέλη	3.4	2
22	Εκπόνηση μιας ή πλειόνων πράξεων που να υλοποιούν τις επιπτώσεις σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση	3.4	2
9	Κατάλογος των μη στερητικών της ελευθερίας προδικαστικών μέτρων ελέγχου	2.2.2	3
13	Εκπόνηση πράξης για την εφαρμογή της αρχής «έκδοση ή εκτέλεση της ποινής»	3.1.1	3
14	Αξιολόγηση της ανάγκης πιο σύγχρονων μηχανισμών αμοιβαίας αναγνώρισης των οριστικών καταδικαστικών αποφάσεων που προβλέπουν ποινές στερητικές της ελευθερίας	3.1.1	3
15	Εκπόνηση πράξης για την εφαρμογή της αρχής «μεταγωγή ή εκτέλεση της ποινής» για τους καταδίκους που προσπαθούν να διαφύγουν	3.1.2	3
2	Καθιέρωση της αρχής της δυνατότητας συνυπολογισμού των αλλοδαπών ποινικών αποφάσεων κατά τη λήψη εθνικών αποφάσεων	1.2	4
11	Εκπόνηση πράξης διευκολύνουσας την άρση των συγκρούσεων κανόνων αρμοδιότητας μεταξύ των κρατών μελών	2.3	4
16	Επέκταση του μέτρου της μεταγωγής καταδίκων και στους διαμένοντες σε κράτος μέλος	3.1.4	4
10	Εκπόνηση πράξης για την άμεση αναγνώριση και εκτέλεση των μη στερητικών της ελευθερίας προδικαστικών μέτρων ελέγχου	2.2.2	5

Αριθ.	Περιγραφή του μέτρου	Παράγραφος αναφοράς	Βαθμός προτεραιότητας
21	Μελέτη σκοπιμότητας για την εξεύρεση του καλύτερου τρόπου ενημέρωσης σχετικά με τα μέτρα τα εμπίπτοντα στο μέτρο 20, και εφαρμογής των μέτρων αυτών εντός των κρατών μελών	3.4	5
1	Επανεξέταση των άρθρων 54 έως 57 της σύμβασης εφαρμογής των συμφωνιών του Σένγκεν («non bis in idem»)	1.1	6
23	Θέσπιση πράξης για την ενίσχυση της αμοιβαίας αναγνώρισης των αποφάσεων των λαμβανομένων στο πλαίσιο της μετά την επιβολή της ποινής παρακολούθησης	4	6
24	Καθιέρωση μηχανισμού αξιολόγησης	5	Βλέπε σύσταση αριθ. 8

B: ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

Αριθ.	Περιγραφή του μέτρου	Παράγραφος αναφοράς	Βαθμός προτεραιότητας
1	Επανεξέταση των άρθρων 54 προς 57 της συνθήκης εφαρμογής των συμφωνιών του Σένγκεν («ne bis in idem»)	1.1	6
2	Καθιέρωση της αρχής της δυνατότητας συνυπολογισμού των αλλοδαπών ποινικών αποφάσεων κατά τη λήψη εθνικών αποφάσεων	1.2	4
3	Επεξεργασία τυποποιημένου εγγράφου αίτησης αντιγράφων ποινικού μητρώου	1.2	2
4	Μελέτη σκοπιμότητας για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις καταδικές που έχουν απαγγελθεί κατά ενός προσώπου σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης	1.2	2
5	Αναζήτηση των μέτρων, των οποίων είναι εφικτή η λήψη, προκειμένου να καταστούν μη αντιτάξιμες μεταξύ των κρατών μελών οι επιφυλάξεις και οι δηλώσεις του άρθρου 5 της ευρωπαϊκής σύμβασης για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή του 1959, καθ' όσον αφορά τα καταναγκαστικά μέτρα	2.1	1
6	Εκπόνηση πράξης για την αναγνώριση και εκτέλεση των αποφάσεων περί δέσμευσης αποδεικτικών στοιχείων (βλέπε μέτρο 7)	2.1.1	1
7	Εκπόνηση πράξης για τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων (βλέπε μέτρο 6)	2.1.2	1
8	Αναζήτηση μέσων για την καθιέρωση ενός καθεστώτος παράδοσης με βάση την άμεση αναγνώριση και εκτέλεση του εντάλματος συλλήψεως	2.2.1	2
9	Κατάλογος των μη στερητικών της ελευθερίας προδικαστικών μέτρων ελέγχου	2.2.2	3
10	Εκπόνηση πράξης για την άμεση αναγνώριση και εκτέλεση των μη στερητικών της ελευθερίας προδικαστικών μέτρων ελέγχου	2.2.2	5
11	Εκπόνηση πράξης διευκολύνουσας την άρση των συγκρούσεων αρμοδιότητας μεταξύ των κρατών μελών	2.3	4
12	Μελέτη σκοπιμότητας για την καλύτερη μέθοδο ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τις ποινικές δίωξεις. Μελέτη σκοπιμότητας για την καλύτερη μέθοδο ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τις ποινικές δίωξεις ή τις υποθέσεις που εκκρεμούν στα κράτη μέλη της ΕΕ	2.3	2
13	Εκπόνηση πράξης που να υλοποιεί την αρχή: «έκδοση ή εκτέλεση της ποινής»	3.1.1	3
14	Αξιολόγηση της ανάγκης πιο σύγχρονων μηχανισμών για την αμοιβαία αναγνώριση οριστικών καταδικαστικών αποφάσεων που προβλέπουν ποινές στερητικές της ελευθερίας	3.1.1	3

Αριθ.	Περιγραφή του μέτρου	Παράγραφος αναφοράς	Βαθμός προτεραιότητας
15	Εκπόνηση πράξης που να υλοποιεί την αρχή «μεταγωγή ή εκτέλεση της ποινής» για καταδίκους που προσπαθούν να διαφύγουν	3.1.2	3
16	Επέκταση της μεταγωγής καταδίκων και επί των κατοίκων κράτους μέλους	3.1.4	4
17	Θέσπιση πράξης για τις χρηματικές κυρώσεις που αφορούν οδικές παραβάσεις	3.2	1
18	Εκπόνηση πράξης για την είσπραξη των χρηματικών κυρώσεων	3.2	2
19	Εξέταση των λόγων άρνησης του άρθρου 18 της σύμβασης του 1990	3.3	2
20	Κατάρτιση ευρετηρίου των κοινών μέτρων έκπτωσης που ισχύουν στα κράτη μέλη	3.4	2
21	Εκπόνηση μιας ή περισσότερων πράξεων με τις οποίες να υλοποιούνται οι εκπτώσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση	3.4	5
22	Μελέτη σκοπιμότητας για την εξεύρεση του καλύτερου τρόπου αφ' ενός ενημέρωσης σχετικά με τα μέτρα τα εμπίπτοντα στο μέτρο 20, και, αφ' ετέρου, εφαρμογής των μέτρων αυτών εντός των κρατών μελών	3.4	2
23	Θέσπιση πράξης για την ενίσχυση της αμοιβαίας αναγνώρισης των αποφάσεων που λαμβάνονται στο πλαίσιο της μετά την επιβολή της ποινής παρακολούθησης	4	6
24	Καθιέρωση μηχανισμού αξιολόγησης	5	Βλέπε σύσταση αριθ. 8